

บทบาทและปัญหาของศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ต

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงสภาพทั่วไปของศาลเจ้าจีนที่ตั้งบนเกาะภูเก็ต เพื่อให้ทราบถึงความเป็นมาและความสัมพันธ์กับชุมชนในด้านการใช้ที่ดิน สังคม และเศรษฐกิจ รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ของศาลเจ้าจีนในปัจจุบัน ตลอดจนสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เพื่อที่จะได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาต่อไป ซึ่งขอกล่าวในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้

4.1 บทบาทของศาลเจ้าจีนในปัจจุบัน

การศึกษาถึงบทบาทของศาลเจ้าจีนต่อชุมชนภูเก็ต เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะส่งผลโดยตรงต่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนเหล่านี้เอาไว้ ประกอบกับศาลเจ้าจีนเหล่านี้มีอยู่ในการก่อสร้างมาร่วม 100 ปี ดังนั้น จึงย่อมส่งผลต่อสภาพทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจของเมืองโดยตรง ซึ่งอาจกล่าวถึงบทบาทของศาลเจ้าจีนที่มีต่อเกาะภูเก็ตในด้านต่าง ๆ ได้ ดังนี้

4.1.1 บทบาทในด้านกายภาพ

ศาลเจ้าจีนถือเป็นการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทหนึ่ง ซึ่งจัดอยู่ในการใช้ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา ซึ่งได้แก่ ที่ดินที่ใช้เพื่อกิจการที่เกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรมความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้หมายความเฉพาะพุทธศาสนาเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบศาสนกิจของศาสนาอื่น ๆ รวมทั้งลัทธิต่าง ๆ อีกด้วย เมื่อพิจารณาถึงบทบาทในทางกายภาพซึ่งเน้นหนักเป็นเรื่องการใช้ที่ดิน จะเห็นได้ว่าศาลเจ้าจีนจะเป็นอาคารที่มีรูปทรงแตกต่างไปจากอาคารโดยรอบอย่างชัดเจน จึงอาจกล่าวได้ว่าอาคารศาลเจ้าจีนเหล่านี้จะเป็นจุดเด่น (Land Mark) ของเมืองประเภทหนึ่ง ยิ่งตำแหน่งของศาลเจ้าจีนที่ตั้งอยู่ในบริเวณจุดตัดของเส้นทางคมนาคม หรือริมถนนสายหลักแล้วก็จะทำให้ศาลเจ้าจีนเหล่านี้มีจุดเด่นมากขึ้น เช่นบริเวณสี่แยกบางเหนียว บริเวณทางโค้งชุมชนท่าเรือ และบริเวณตลาดสด เป็นต้น

นอกจากในเรื่องของความเป็นจุดเด่นของเมืองแล้วลักษณะของอาคารของศาลเจ้าจีนบางแห่งยังมีความกลมกลืนกับอาคารบ้านเรือนโดยรอบ โดยเฉพาะอาคารที่มีสถาปัตยกรรมแบบชิโน-โปรตุกีส ซึ่งหากมีการวางแผนพัฒนาอาคารแก่ร่วมกับศาลเจ้าจีนเหล่านี้แล้วเชื่อว่าจะทำให้ภาพรวมของการพัฒนาอาคารเก่าที่มีคุณค่าในทางสถาปัตยกรรมของศาลเจ้าจีนมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากที่ได้กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่า ชุมชนภูเก็ตเป็นเมืองที่มีประวัติความเป็นมาที่ค่อนข้างยาวนาน ดังนั้น ศาลเจ้าจีนจึงเป็นหลักฐานทางกายภาพที่สำคัญประการหนึ่งในการที่จะแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของความเป็นเมืองของชุมชนแห่งนี้ ทั้งในทางด้านสถาปัตยกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของสังคมและเศรษฐกิจที่ผ่านมาในอดีตอีกด้วย เช่น การใช้วัสดุ รูปลวดลายปูนปั้นต่าง ๆ รวมทั้งรูปปั้นหรือรูปแกะสลักที่ประดิษฐานอยู่ภายในศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งต่างเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาพของชุมชนในแต่ละช่วงเวลาได้เป็นอย่างดี ศาลเจ้าจีนจึงเปรียบเสมือนสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถค้นคว้าถึงประวัติความเป็นมาเช่นเดียวกับโบราณสถานอื่น ๆ เช่นเดียวกัน รวมทั้งสิ่งของต่าง ๆ ที่อยู่ภายในศาลเจ้าต่างมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจ และมีความสัมพันธ์ต่อการเรียนรู้อดีตของชุมชนภูเก็ตทั้งสิ้น ดังเช่น รูปปั้น รูปแกะสลักพระจีน รูปแกะสลักแบบจีนที่ใช้ประดับตามศาลเจ้าต่าง ๆ รวมทั้ง สิ่งของเครื่องใช้ และอาวุธสำหรับประกอบพิธีกินผัก เป็นต้น

4.1.2 บทบาทในทางสังคม

เนื่องจากสังคมดั้งเดิมของชุมชนภูเก็ตนั้นอาจกล่าวได้ว่า เป็นสังคมของชาวจีนที่อพยพมาเพื่อประกอบอาชีพการทำเหมืองแร่ดีบุก จึงจำเป็นต้องอยู่เองที่ได้มีการนำเอาความเชื่อทางด้านต่าง ๆ ติดเข้ามาด้วย ซึ่งรวมถึงการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ตามลัทธิชาวจีนให้ความเคารพนับถือ รวมทั้งจะต้องมีสถานที่สำหรับเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างชาวจีนด้วยกัน

การจัดเตรียมสถานที่เพื่อประกอบกิจกรรมดังกล่าวจำเป็นต้องใช้สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการที่จะเป็นศูนย์รวมของชาวจีนในสมัยนั้น โดยการนำเอาสิ่งที่มีความศักดิ์สิทธิ์มาประดิษฐานไว้ในอาคารศาลเจ้าต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องของความมีศรัทธา และเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าไปสักการะ และเมื่อมีการดำเนินการในลักษณะเช่นนี้มาโดยตลอดศาลเจ้าจีนจึงเป็นสถานที่รวมของประชาชนในโอกาสต่าง ๆ เพื่อประกอบพิธีกรรมของส่วนรวม การประกอบพิธีกรรมที่เป็นกิจกรรมของบุคคลและครอบครัว รวมทั้งใช้เป็นสถานที่พบปะซึ่งกันและกันไปด้วย

ศาลเจ้าจีนจึงกลายมาเป็นสถาบันหนึ่งทางสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการดำรงชีวิต ซึ่งอาจกล่าวได้ว่ามีความสัมพันธ์กันตั้งแต่เกิดจนตาย รวมทั้งยังมีบทบาทในการให้ความช่วยเหลือสังคมโดยส่วนรวมอีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวถึงบทบาทในทางสังคมของศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ตได้ ดังนี้

1) เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชุมชน จากองค์ประกอบของศาลเจ้าจีนทั้งภายนอกและภายในอาคาร จะเห็นได้ว่าอาคารศาลเจ้าจีนมีลักษณะเป็นศาสนสถานเช่นเดียวกับศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบภายในแล้วจะเห็นได้ว่าศาลเจ้าจีนเหล่านี้จะมีรูปแกะสลักของพระจีนต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งโดยความเชื่อแล้วพบว่ารูปแกะสลักของพระจีนดังกล่าวจะเป็นตัวแทนของพระมหากษัตริย์ของจีนที่ได้ประกอบคุณงามความดีแก่บ้านเมือง รวมทั้งรูปแกะสลักของนักรบ วีระบุรุษ หรือนักบวชที่บรรลุนิรมลชั้นสูง ตลอดจนรูปแกะสลักของเทพดาหรือเทพเจ้าต่าง ๆ ที่เป็นที่เคารพนับถือของชาวจีนโดยทั่วไป ดังเช่น เจ้าแม่กวนอิม เจ้าม่าย่านาง เจ้าพ่อหลักเมือง เทพราหู และเทพเจ้ากวนอู เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์อื่น ๆ สำหรับการกราบไหว้บูชาอย่างครบถ้วน เช่น เชิงเทียน กระจกวงรูป ตะเกียงก้าน เข็มมณี เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ต่างเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ทำให้ศาลเจ้าจีนเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของชุมชนอย่างแท้จริง

2) เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม แม้ว่าการก่อสร้างศาลเจ้านั้นมีที่มาที่แตกต่างกันออกไป แต่อาจกล่าวได้ว่าทุกศาลเจ้าจะเป็นสถานที่สำหรับประกอบพิธีกรรมตามโอกาสต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ เช่น การเซ่นไหว้บรรพบุรุษ การประกอบพิธีกินผัก ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของชาวภูเก็ตโดยส่วนรวม รวมทั้งการประกอบพิธีของศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งโดยเฉพาะ เช่น การจัดประกอบพิธีวันเกิดของพระเจ้าจีนที่เป็นรูปไม้แกะสลักแต่ละรูป ตลอดจนการจัดประกอบพิธีเนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ ของศาลเจ้าเอง เป็นต้น

3) เป็นที่พึ่งทั้งทางกายและใจของสังคม ศาลเจ้าจีนโดยทั่วไปจะเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และมีประวัติเก่าแก่คู่กับวิวัฒนาการของชุมชนภูเก็ตมาตั้งแต่อดีต จึงก่อให้เกิดความผูกพันระหว่างสังคมและศาลเจ้าจีนอย่างใกล้ชิด ดังจะเห็นได้จากความเป็นศูนย์รวมทางด้านจิตใจ โดยการร่วมบริจาคเงินและสิ่งของสำหรับการบูรณะปฏิสังขรณ์ การขอพรในเรื่องที่ก่อให้เกิดความทุกข์เพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการ เช่น การขอพรพระในศาลเจ้าจีนเรื่องคู่ครอง การบนบานเพื่อขอบุตรสำหรับผู้ที่ตั้งงานแล้วมีบุตรยาก การอุ้มเด็กทารกที่เพื่อครบเดือนหลังจากคลอดไปขอพรพระ หรือยกให้เป็นลูกของพระ รวมทั้งการตั้งชื่อให้เพื่อความเป็นสิริมงคลและเป็นที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง คือ ศาลเจ้าจีนปุดจ้อได้มีเข็มซีสำหรับการขอยารักษาโรคต่าง ๆ สำหรับยาเด็ก ยาผู้ชาย ยาผู้หญิง ยาตา และสอบถามเรื่องราวต่าง ๆ โดยพบว่าเข็มซีของศาลเจ้าปุดจ้อนี้เป็นเข็มซีที่เป็นของโบราณ และมีคนยอมรับเป็นอย่างมาก ผู้ที่ต้องการจะรักษาความเจ็บป่วยหรือจะตามเรื่องราวต่าง ๆ สามารถเข้าไปเสี่ยงเข็มซีได้ เมื่อเสี่ยงเข็มซีได้แล้วก็จะมีตัวยาบอกกำกับเอาไว้ ซึ่งผู้ที่ต้องการรักษาสามารถนำไปเสี่ยงเข็มซีที่มีตัวยาเป็นตัวอักษรจีนบอกไว้ไปซื้อจากร้านขายยานำมารักษาโรคภัยไข้เจ็บที่ได้อธิษฐานขอเอาไว้ และได้รับคำบอกเล่าว่ามีผู้มีจิตศรัทธาที่ได้ใช้วิชาชีพดังกล่าวเพื่อรักษาโรค และมีอาการดีขึ้นและหายเป็น

สถานที่ศักดิ์สิทธิ์

สถานที่ประกอบพิธีกรรม

ที่พึ่งทั้งทางกายและใจของสังคม

สถานที่พักผ่อน

สถานที่จอดรถ

เก็บสิ่งของเครื่องใช้สำหรับชุมชน

ปกติในที่สุด วิธีการรักษาโดยใช้เข็มชี้ดังกล่าวไม่มีการเรียกกรองผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้เข้าไปเลี้ยงเข็มชี้แต่ประการใด

4) **เป็นสถานที่พักผ่อน** จากการที่ชุมชนเมืองภูเก็ตได้ขยายตัวอย่างรวดเร็ว รวมทั้งบทบาทหน้าที่ที่เป็นเมืองท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ส่งผลให้นักท่องเที่ยวแทบทุกระดับเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตจังหวัดภูเก็ต ศาลเจ้าจีนบางแห่งจึงได้จัดเตรียมสถานที่พักผ่อนด้วย วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถานที่พักผ่อนของผู้ที่จะเดินทางเข้ามาในเขตจังหวัดภูเก็ต โดยเฉพาะผู้ที่จะเดินทางเข้ามาเพื่อปฏิบัติธรรมของศาลเจ้าต่าง ๆ รวมทั้งสำหรับนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปอีกด้วย ดังเช่น ศาลเจ้าจีนจ้วยตุ่ย เป็นต้น

5) **เป็นสถานที่จอดรถ** ศาลเจ้าจีนบางแห่งมีสถานที่ค่อนข้างกว้างขวาง ในเวลาปกติซึ่งไม่ได้ใช้ประโยชน์เพื่อประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ จะมีรถยนต์เข้ามาจอด ทั้งนี้ เนื่องจากปัญหาการขาดแคลนที่จอดรถสำหรับชุมชนภูเก็ตโดยส่วนรวม การจอดรถดังกล่าวมีทั้งเป็นการจอดประจำโดยมีการมอบเงินค่าจอดรถเพื่อเป็นการทะนุบำรุงศาลเจ้า หรือการเข้ามาจอดเป็นครั้งคราว เป็นต้น

6) **เป็นสถานที่เก็บสิ่งของเครื่องใช้สำหรับชุมชน** เนื่องจากศาลเจ้าจีนเป็นสถานที่ที่ใช้สำหรับการประกอบพิธีกรรมซึ่งจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ กระจ่าง (เต็นผ้าใบ หรือผ้าพลาสติก) รวมทั้งอุปกรณ์สำหรับการจัดเลี้ยงอาหาร ซึ่งได้แก่ หม้อ ถ้วยชาม แก้วน้ำต่าง ๆ สิ่งของเหล่านี้จะเก็บไว้ที่ศาลเจ้าจีน ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลโดยทั่วไปสามารถเข้าไปหยิบยืมสำหรับใช้ในงานของตนเองในโอกาสต่าง ๆ ได้ นับเป็นบทบาททางสังคมในด้านของการให้ความช่วยเหลือต่อชุมชนอีกด้านหนึ่ง โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าตอบแทนแต่อย่างใด หากผู้ยืมจะบริจาคเป็นค่าเช่าต่าง ๆ ก็แล้วแต่ความศรัทธาเพื่อรวบรวมเงินที่บริจาคสำหรับการทำนุบำรุงศาลเจ้าต่อไป

4.1.3 บทบาทในทางเศรษฐกิจ

รายได้ของศาลเจ้าโดยส่วนใหญ่แล้วจะมาจากกรที่ได้รับกรบริจาคจากผู้ที่มีจิตศรัทธาต่าง ๆ และถ้าเป็นศาลเจ้าของทางราชการจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบ้างแต่ก็ไม่มากนัก ดังนั้นเมื่อพิจารณาจากสภาพโดยทั่วไปของศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ตแล้ว บทบาทที่มีผลกระทบโดยตรงในทางเศรษฐกิจอาจไม่ชัดเจนนัก แต่อาจกล่าวได้ว่าสิ่งที่น่าสนใจคือขนาดแปลงที่ดิน และทำเลที่ตั้งของศาลเจ้าจีนหลายแห่งตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นย่านศูนย์กลางการค้าและธุรกิจของเมือง เป็นบริเวณที่ที่ดินมีราคาแพง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในพื้นที่โดยรอบศาลเจ้าจีนเหล่านี้ส่วนใหญ่แล้วจะมีอาคารร้านค้าตั้งอยู่โดยรอบ จึงทำให้การขยายพื้นที่ของศาลเจ้าจีนให้กว้างขวางเพื่อให้มีความสง่างามนั้นอาจกระทำได้ยาก และปัญหาในเรื่องที่ดินราคาแพงจึงเป็นอุปสรรคที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ตต่อไป

นอกจากนั้นศาลเจ้าจีนยังไม่ถือเป็นแหล่งจ้างงานโดยตรงที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจน เนื่องจากศาลเจ้าจีนไม่ได้ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ในทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าหากพิจารณาจากความสัมพันธ์ระหว่างศาลเจ้าจีนกับพิธีกินผักของชาวภูเก็ตแล้วจะเห็นได้ว่าศาลเจ้าจีนจะเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสถานที่ประกอบพิธีทั้งหมด ซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าพิธีกินผักของชาวภูเก็ตได้กลายเป็นที่รู้จักของคนทั่วโลก ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งก่อให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยในเรื่องต่าง ๆ อันเป็นผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของสังคมภูเก็ตโดยส่วนรวม

จากบทบาทของศาลเจ้าจีนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าศาลเจ้าจีนถือเป็นการใช้ที่ดินประเภทหนึ่งและถือเป็นการใช้ที่ดินที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ตโดยส่วนรวม โดยเฉพาะการเป็นศูนย์รวมของพิธีกินผักประจำปีซึ่งนับเป็นประเพณีที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวทางด้านวัฒนธรรมจากนักท่องเที่ยวทั่วโลกที่หลั่งไหลเข้ามาร่วมในช่วงเวลาดังกล่าว และอาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันแม้จะเป็นช่วงเวลานอกเทศกาลของพิธีกินผักก็มีนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศโดยเฉพาะในกลุ่มประเทศของทวีปเอเชียต่างให้ความสนใจในการเข้าไปเยี่ยมชมและกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์เช่นเดียวกับการเข้าเยี่ยมชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งจะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าจีนต่อไป

4.2 ปัญหาในปัจจุบัน

การศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นของศาลเจ้าจีนมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบข้อมูลที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนในอนาคต ซึ่งอาจกล่าวเป็นลำดับได้ดังนี้

4.2.1 ปัญหาจากตัวศาลเจ้าจีน

1) **ประวัติความเป็นมา** พบว่าศาลเจ้าจีนเกือบทุกแห่งมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง แต่เนื่องจากยังขาดการรวบรวมเอาไว้ทั้งการก่อตั้ง และประวัติของรูปแกะสลักพระจีนที่อยู่ภายในศาลเจ้า ซึ่งเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งมีความสวยงามในด้านของศิลปในการตกแต่งระบายสี และความมีชีวิตชีวาของรูปแกะสลักเหล่านั้นจะมีข้อมูลอยู่บ้างก็เป็นเพียงการสอบถามจาก

บุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้ที่เฝ้าศาลเจ้า หรือผู้ที่สนใจทำการศึกษาค้นคว้าเอาไว้ แต่สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ยังขาดการจัดรวบรวมเอาไว้เป็นหมวดหมู่เพื่อใช้ในการค้นคว้าหรือเผยแพร่ ซึ่งเชื่อว่าหากได้มีการเก็บรวบรวมบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เอาไว้ และจัดพิมพ์เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ก็จะทำให้ศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ตเป็นที่รู้จักแพร่หลายเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งสามารถนำมาวิเคราะห์เพื่อการวางแผนสำหรับการอนุรักษ์หรือพัฒนาได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น

2) **บทบาทของศาลเจ้าจีน** แม้ว่าศาลเจ้าจีนจะมีความสัมพันธ์ต่อชุมชนเมืองภูเก็ตทั้งในทางด้านวิวัฒนาการ การใช้ที่ดิน สังคม และเศรษฐกิจ โดยส่วนรวมมาตั้งแต่สมัยโบราณ แต่เนื่องจากบทบาทในอดีตของศาลเจ้าจีนนั้นมักจะถูกมองว่าเป็นสถานที่สำหรับสวดมนต์ของกลุ่มชาวจีนที่เข้ามาประกอบกิจการเหมืองแร่ และมีการรวมตัวกันเป็นอั้งยี่ เพื่อเป็นกลุ่มอิทธิพล รวมทั้งก่อความวุ่นวายให้เกิดขึ้นในบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาย้อนไปถึงในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้มีชาวจีนเดินทางเข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทย โดยกระจัดกระจายกันอยู่ตามหัวเมืองต่าง ๆ ในหัวเมืองภาคใต้ โดยเฉพาะในเขตอำเภอเกาะภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต นั้นได้มีชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่มากมาย ทั้งนี้เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของแร่ดีบุก ชาวจีนอพยพเหล่านี้ส่วนใหญ่เข้ามาทำงานรับจ้างเป็นกรรมกรเหมืองแร่ และในกลุ่มของชาวจีนดังกล่าวบางส่วนเป็นสมาชิกของสมาคมลับอั้งยี่ด้วย¹ และต่อมาได้มีการรวบรวมสมัครพรรคพวกก่อความไม่สงบหลายครั้งในเมืองภูเก็ต คือในปี พ.ศ. 2410 2419 และ 2422 จนรัฐบาลในสมัยนั้นต้องระดมกำลังเจ้าหน้าที่จากหลาย ๆ เมืองมาช่วยกันปราบปราม² ศาลเจ้าจีนในสมัยนั้นจึงถูกควบคุมบทบาทมาจนถึงทุกวันนี้ ซึ่งจะเห็นได้จากการออกกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งศาลเจ้าที่จะต้องกำหนดให้ผู้สวดสวดดูแลอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการควบคุมการดำเนินกิจการโดยกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จนถึงปัจจุบันนี้

3) **การบริหารการจัดการ** เนื่องจากการบริหารจัดการศาลเจ้าต่าง ๆ ดำเนินการโดยคณะกรรมการบริหาร ซึ่งอาจจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยเหลือทะนุบำรุงศาลเจ้าในระยะแรก รวมทั้งการรับผิดชอบในด้านการจัดเก็บรายได้ - รายจ่าย ประจำปีของศาลเจ้าแต่ละแห่งด้วย ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ชัดเจน และโปร่งใส เพื่อให้ประชาชนที่มาบริจาคเงินสามารถตรวจสอบ

¹ คณะกรรมการศาลเจ้าต้องย่องสูง วันหลักโง้ยจับขี้ต, เอกสารโรเนียว (ม.ป.ท - ม.ป.ป.) หน้า 22

² ดร.ณี แก้วมวง, พระราชวังมณเฑียรวิเศษ (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ผู้ปกครองหัวเมืองชายทะเลตะวันตก พ.ศ. 2444 - 2456, ปริญญาโทศิลปศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ม.ป.ท. 2525) หน้า 121.

และชี้แจงได้ตลอดเวลา ซึ่งการบริหารการจัดการในลักษณะนี้จะมีผลโดยตรงต่อการตัดสินใจในการที่จะอนุรักษ์หรือพัฒนาศาลเจ้าในอนาคต รวมทั้งจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการนำรายได้ของศาลเจ้ามาใช้สำหรับการพัฒนาต่อไปอีกด้วย ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ความรู้ความเข้าใจและความสามารถในการบริหารจัดการคณะกรรมการบริหารศาลเจ้าแต่ละแห่งนั่นเอง

4) **สภาพทางกายภาพ** ปัญหาในเรื่องสภาพทางกายภาพจะเป็นตัวชี้บ่งที่สำคัญที่สุดในการที่จะตัดสินใจว่าจะกำหนดให้มีการอนุรักษ์ฝั่งพัฒนาศาลเจ้าจีนไปในลักษณะใด ทั้งนี้เนื่องจากสภาพทางกายภาพของศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งจะมีผลโดยตรงต่อการซ่อมแซมหรือบูรณะอาคาร รวมทั้งการตกแต่งลวดลายสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญคือจะต้องศึกษาถึงสภาพแวดล้อม รวมทั้งสภาพการใช้ที่ดินโดยรอบ การเข้าถึง ที่จอดรถ รวมทั้งระบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งอาจกล่าวถึงปัญหาในส่วนที่เป็นสภาพทางกายภาพได้ ดังนี้

(1) **ความเก่าแก่ของตัวอาคาร** แม้ว่าความเก่าแก่จะเป็นข้อได้เปรียบในแง่ของการที่จะพิจารณานำมาเป็นประเด็นสำคัญในการที่จะอนุรักษ์อาคารเอาไว้ แต่เนื่องจากอาคารศาลเจ้าจีนบางแห่ง เช่น ศาลเจ้าแสงธรรม ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนพังงา ตำบลตลาดใหญ่ อำเภอเมือง ซึ่งได้ก่อสร้างมารวม 101 ปีนั้นได้ผุพังไปตามกาลเวลา จำเป็นต้องมีการซ่อมแซมและทะนุบำรุงโดยเร็ว เพื่อที่จะรักษารูปทรงและการตกแต่งลวดลายทั้งภายในและภายนอกเอาไว้

(2) **สภาพภูมิทัศน์** ศาลเจ้าจีนเกือบทั้งหมดจะตั้งอยู่ในเขตที่เป็นชุมชน ล้อมรอบด้วยอาคารบ้านเรือน โดยเฉพาะอาคารพาณิชย์ในรูปแบบของตึกแถวและห้องแถวที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้สภาพภูมิทัศน์โดยรอบศาลเจ้าจีนขาดความงดงามทั้งในด้านสถาปัตยกรรมของตัวอาคาร และสภาพภูมิทัศน์โดยรอบ

(3) **สภาพบริเวณโดยรอบตัวอาคาร** เนื่องจากการก่อสร้างศาลเจ้าจีนในแต่ละแห่งได้ดำเนินการโดยอาศัยงบประมาณที่เกิดขึ้นจากผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้การพัฒนาและก่อสร้างอาคาร รวมทั้งสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ จึงดำเนินการไปโดยไม่ได้กำหนดเป็นแผนแม่บทเอาไว้ และที่สำคัญคือการขาดการออกแบบรูปทรงของอาคารที่กลมกลืนกับตัวอาคารของศาลเจ้าจีน ซึ่งถือเป็นอาคารที่สำคัญที่สุด จึงทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ในปัจจุบัน

(4) **ขนาดของพื้นที่ดิน** เนื้อที่ของศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งจะเป็นข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการพัฒนาศาลเจ้าจีนต่อไปในอนาคตเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะศาลเจ้าจีนที่มีเนื้อที่ค่อนข้างน้อย เช่น ศาลเจ้าแสงธรรม ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 100 ตารางวา ล้อมรอบด้วยอาคารพาณิชย์ทั้งหมด การที่จะขยายอาณาเขตจึงทำได้ยากมาก รวมทั้งศาลเจ้าจีนอื่น ๆ เช่น ศาลเจ้าจู้ยู่ยู่ และศาลเจ้าปุดจ้อ เป็นต้น

(5) การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นที่ยอมรับว่าจากบทบาทเดิมของศาลเจ้าจีนที่เป็นแหล่งสักการะต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวจีนในอดีต ได้กลายมาเป็นสถานที่ประกอบพิธีกินผักที่มีผู้เข้าร่วมพิธีนับพันหรือหมื่นคน จำเป็นต้องมีการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเข้ามาประกอบพิธี ดังเช่น ห้องสุขา การจัดเตรียมสถานที่จอดรถ ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย การดูแลควนรูป-เทียน ภายในศาลเจ้าเมื่อมีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ การจัดระเบียบในการรับ-จ่ายอาหารบริเวณโรงครัว เป็นต้น รวมทั้งการจัดเตรียมสถานที่เก็บหรือรับฝากรองเท้าเมื่อมีการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ และมีผู้เข้าร่วมพิธีเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ เพราะถ้าหากจะต้องให้มีการถอดรองเท้าสำหรับผู้ที่จะเข้าไปภายในศาลเจ้าจีนก็จะต้องจัดเตรียมสถานที่เก็บรองเท้าเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยและป้องกันการสูญหายกับทั้งอาจเป็นการสร้างรายได้ให้กับศาลเจ้าต่อไปอีกด้วย

4.2.2 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับนโยบายของรัฐ

1) บทบาทด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดภูเก็ต เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดภูเก็ตนั้น ได้ให้ความสำคัญกับแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามตามธรรมชาติเป็นสำคัญ ดังจะเห็นได้จากการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวโดยองค์กรต่าง ๆ หรือแผนงานโครงการต่าง ๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อการเปิดแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติแทบทั้งสิ้น และแม้ว่าจะมีแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรมอยู่บ้าง แต่จะให้ความสำคัญไปที่อาคารเก่าชิโน-โปรตุกีส ซึ่งเป็นอาคารของเอกชนทั้งหมด ซึ่งหากจะต้องเข้าไปพัฒนาหรืออนุรักษ์แล้ว เชื่อว่าจำเป็นต้องใช้เวลา งบประมาณอย่างมหาศาล ในขณะที่ชุมชนภูเก็ตยังคงมีอาคารศาลเจ้าจีนที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของความเป็นเมืองได้เป็นอย่างดี จึงน่าที่จะพิจารณาให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมควบคู่ไปกับสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ

2) กฎระเบียบที่ใช้บังคับ ศาลเจ้าจีนเป็นสถานที่ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเอาไว้โดยเฉพาะ คือ กฎหมายว่าด้วยอั้งยี่ ซึ่งทำให้การบริหารจัดการศาลเจ้าค่อนข้างจะอยู่ภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาหรือการอนุรักษ์ในอนาคตได้

3) การสนับสนุนงบประมาณ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า งบประมาณหรือรายได้ของศาลเจ้าจีนมาจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธาเป็นหลัก จึงทำให้ศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งมีรายได้และรายจ่ายที่แตกต่างกันออกไป ประกอบกับกฎระเบียบในเรื่องของรายรับต่าง ๆ ที่จะต้องรายงานให้กับหน่วยงานที่ควบคุมทราบ จึงทำให้ขาดความคล่องตัวในด้านการวางแผนด้านงบประมาณ

4) แนวทางการพัฒนาหรืออนุรักษ์ พบว่ายังขาดความชัดเจนจากหน่วยงานที่ควบคุมดูแลว่าจะมีแนวความคิดในการพัฒนาหรืออนุรักษ์ศาลเจ้าแต่ละแห่งอย่างไร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของศาลเจ้าจีนในแต่ละพื้นที่ ดังจะเห็นได้จากการขาดแผนงานโครงการที่เกี่ยวข้อง หรือสนับสนุนต่อการพัฒนาศาลเจ้าจีนเหล่านี้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้ง ๆ ที่ศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ตถือเป็นอาคารที่มีคุณค่าในทางประวัติศาสตร์ และเป็นศูนย์กลางของการประกอบพิธีกินผัก ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งของชุมชนภูเก็ตตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

5) การพัฒนาพื้นที่โดยรอบ ผลจากการพัฒนาจากชุมชนเมืองแรมมาเป็นชุมชนที่มีบทบาทด้านการท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ ได้ส่งผลให้การพัฒนาของชุมชนภูเก็ตขยายตัวอย่างรวดเร็ว เกิดการก่อสร้างอาคารบ้านเรือนตามมาเป็นจำนวนมาก รวมทั้งการก่อสร้างอาคารโดยรอบศาลเจ้าจีนต่าง ๆ รวมทั้งการติดตั้งป้ายโฆษณาสินค้าขนาดใหญ่ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อที่จะเข้าไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนแทบทั้งสิ้น เพราะถ้าหากได้มีการกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่โดยรอบเอาไว้แล้วก็จะทำให้การพัฒนาหรืออนุรักษ์ศาลเจ้าจีนเป็นไปได้มากยิ่งขึ้น

4.2.3 ปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1) การขาดแคลนวัสดุก่อสร้าง ศาลเจ้าจีนได้ใช้วัสดุก่อสร้างบางชิ้นมาจากประเทศจีน รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ตกแต่งภายในอาคารมีสภาพชำรุด เนื่องจากการใช้งานตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา วัสดุก่อสร้างเหล่านี้ไม่มีการผลิตในปัจจุบัน หากจะมีการซ่อมแซมจำเป็นต้องจัดหาวัสดุที่มีคุณสมบัติและรูปร่างที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งหากขาดการคัดเลือกที่ดีแล้ว อาจทำให้อาคารศาลเจ้าจีนขาดความสวยงามหรือลดคุณค่าในด้านศิลปกรรมลง

2) การขาดแคลนช่างฝีมือ นอกจากวัสดุก่อสร้างซึ่งจำเป็นต้องใช้ในการบูรณะอาคารศาลเจ้าจีนแล้วยังพบว่าช่างอริฐธูปเพื่อจัดทำเป็นลายปูนปั้นต่าง ๆ ต้องใช้ช่างฝีมือที่มีความชำนาญในลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบจีน ซึ่งได้แก่ การทำปูนปั้นลวดลายมังกร ตัวกิเลน รวมทั้งการตกแต่งผนังด้วยภาพเขียนแบบจีน และการกำหนดรูปทรงและสัดส่วนของอาคาร พบว่าช่างที่มีความชำนาญในเรื่องนี้แทบจะไม่มีหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญประการหนึ่ง

3) การยอมรับจากสังคม แม้ว่าการพัฒนาหรืออนุรักษ์ศาลเจ้าจีนเป็นเรื่องที่น่าจะได้รับการสนับสนุนจากบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย แต่อาจต้องสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะหากจะมีการพัฒนาศาลเจ้าจีนเหล่านี้ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางด้านประวัติศาสตร์แล้ว จำเป็นต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษในการที่จะต้องสร้างความเข้าใจกับกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเสียก่อน ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก

สภาพปัญหาหลัก ๆ ทั้ง 3 ส่วนดังกล่าวข้างต้น ถือเป็นอุปสรรคที่สำคัญสำหรับการพิจารณาหาแนวทางแก้ไขเพื่อที่จะกำหนดมาตรการในการพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนสำหรับการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ตต่อไป

4.3 การกำหนดตัวชี้วัดเพื่อคัดเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา

เนื่องจากศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ตมีจำนวนมากกระจายกันออกไปทั่วทั้งเกาะและมีความแตกต่างกันทั้งสภาพของอาคาร ที่ตั้งและบทบาทหน้าที่ที่มีต่อชุมชน รวมทั้งสภาพภูมิทัศน์และพื้นที่โดยรอบ ศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งจึงมีลักษณะเด่นที่แตกต่างกันออกไปด้วย ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้กำหนดตัวแปรเพื่อคัดเลือกศาลเจ้าจีนที่มีความเหมาะสมสำหรับการอนุรักษ์และพัฒนา รวม 10 ประการ ดังนี้

4.3.1 **อายุของอาคาร** อายุของอาคารจะเป็นตัวชี้บ่งให้เห็นถึงความเก่าแก่ของศาลเจ้าจีนแต่ละแห่ง ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาของชุมชน ทั้งในทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่แถบนั้น

4.3.2 **ลักษณะทางสถาปัตยกรรม** ความสวยงามของอาคาร ทั้งในด้านสัดส่วน ลวดลายปูนปั้นต่าง ๆ รวมทั้งการตกแต่งภายในอาคาร แบบความสมบูรณ์ของวัสดุก่อสร้าง รวมทั้งรูปทรงของอาคารจะเป็นตัวแปรที่สำคัญสำหรับการคัดเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อนำมาเป็นตัวอย่งในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์

4.3.3 **ที่ตั้ง** ศาลเจ้าจีนที่มีที่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือย่านที่เป็นกลุ่มของอาคารเก่าที่มีคุณค่าในทางสถาปัตยกรรมแบบชิโน-โปรตุกีส จะมีความเป็นไปได้ในการที่จะกำหนดกลุ่มของอาคารที่จะมีการปรับปรุงไปในคราวเดียวกัน

4.3.4 **องค์ประกอบภายในศาลเจ้าจีน** ซึ่งได้แก่ อาคารสถานที่ ที่เว้นว่าง ลานจอดรถ สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องสูท ห้องครัว ห้องพัก รวมทั้งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการสักการะบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายภายในศาลเจ้าจีนนั้น ๆ เช่น รูปแกะสลักพระจีนต่าง ๆ โต๊ะหมู่บูชา กระถางธูป เชิงเทียน และอุปกรณ์อื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งความพร้อมขององค์ประกอบเหล่านี้จะเป็นตัวพิจารณาที่สำคัญ

4.3.5 ความนิยมของชุมชน แม้ว่าศาลเจ้าจีนจะมีอยู่หลายแห่งบนเกาะภูเก็ต แต่อาจกล่าวได้ว่า ศาลเจ้าจีนที่เป็นที่นิยมของชุมชนสำหรับการเข้าไปร่วมประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ นั้น โดยพิจารณาจากจำนวนคนที่เข้าร่วมพิธีกรรมนั้นจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญว่า ศาลเจ้าจีนแห่งใดน่าจะมีความเหมาะสมในการที่จะได้รับการคัดเลือกเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์

4.3.6 ขนาดของพื้นที่ ศาลเจ้าจีนที่มีเนื้อที่มากกว่าย่อมมีโอกาสที่จะพัฒนาได้ง่ายกว่าศาลเจ้าจีนที่มีเนื้อที่ขนาดเล็ก เพราะจำเป็นต้องใช้พื้นที่เพื่อการบริหารด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย

4.3.7 การถือครองที่ดิน การถือครองที่ดินเป็นข้อพิจารณาที่สำคัญ ทั้งนี้ถ้าหากเป็นศาลเจ้าจีนที่เป็นของเอกชน การพัฒนาหรืออนุรักษ์จำเป็นต้องขอความร่วมมือ ซึ่งอาจได้รับความร่วมมือหรืออาจมีข้อขัดข้องได้ แต่ถ้าเป็นศาลเจ้าจีนที่ทางราชการเป็นเจ้าของย่อมมีโอกาสในการพัฒนาได้ง่ายกว่า

4.3.8 สภาพภูมิทัศน์และการใช้ที่ดินโดยรอบ สภาพของการใช้ที่ดิน และลักษณะรูปแบบของอาคารที่อยู่โดยรอบ รวมทั้งสภาพธรรมชาติในพื้นที่ใกล้เคียง จะเป็นองค์ประกอบที่พิจารณาถึงความเป็นไปได้ในการที่จะพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนเหล่านี้ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของพื้นที่

4.3.9 การเข้าถึงและพื้นที่การขยายตัวในอนาคต ข้อพิจารณาที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ เส้นทาง การเข้าถึงของศาลเจ้าจีนแต่ละแห่ง ซึ่งพบว่ามี ความแตกต่างกันออกไป ตามที่ตั้งของศาลเจ้าจีน เช่น ตั้งอยู่ริมถนนสายหลัก ถนนสายย่อย และถนนซอย รวมทั้งอยู่ด้านหลังอาคารอื่น ๆ ซึ่งต้องใช้การเดินทางเข้าไป เป็นต้น

4.3.10 แผนงานโครงการและความร่วมมือของชุมชน แผนงานโครงการและความร่วมมือของชุมชนจะเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ในการที่จะคัดเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์ต่อไป

เมื่อกำหนดตัวแปรสำหรับคัดเลือกศาลเจ้าจีนที่มีความเหมาะสม และได้ทำการสำรวจศาลเจ้าจีนทั้งหมด ทั้งจากการเก็บรวบรวมหลักฐานทางเอกสารของทางราชการและจากการสำรวจพื้นที่จริง พบว่ามีศาลเจ้าจีนทั้งหมด 23 แห่ง

ในการสำรวจสภาพของศาลเจ้าทั้งหมดพบว่าจำเป็นต้องใช้การสอบถามจากบุคคลที่เป็นผู้ดูแลรักษาศาลเจ้าจีนเป็นหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากไม่มีหลักฐานที่เป็นเอกสาร ประกอบกับการสัมภาษณ์จากนักท่องเที่ยว ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและความเห็นของกลุ่มอนุรักษ์เพื่อให้ข้อมูลที่ได้มีความเป็นกลางและเชื่อถือได้ หลังจากนั้นจึงนำมาทำให้เป็นค่าน้ำหนักโดยให้ตัวแปรแต่ละตัวมีค่าน้ำหนักเท่ากัน และแบ่งกลุ่มคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ ดีมาก (4 คะแนน) ดี (3 คะแนน) ปานกลาง (2 คะแนน) และพอใช้ (1 คะแนน) หลังจากนั้นจึงรวมคะแนนของศาลเจ้าจีนแต่ละแห่งจากตัวแปรทั้ง 10 ประการ เพื่อจัดกลุ่มสำหรับการกำหนดแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนเหล่านี้ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต ซึ่งได้กล่าวได้ ดังนี้

ผลจากการสำรวจสภาพของศาลเจ้าจีนโดยทั่วไปทั้ง 23 แห่งนั้น อาจกล่าวได้ว่าจากการประเมินผลด้วยการสำรวจพื้นที่จริงในเบื้องต้น สามารถตัดสินใจที่จะคัดเลือกศาลเจ้าจำนวน 14 แห่ง จากทั้งหมด 23 แห่ง เพื่อนำมาประเมินสำหรับการให้ค่าคะแนนในการจัดกลุ่มเพื่อกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาต่อไป ทั้งนี้เนื่องจากศาลเจ้าจีนอีก 9 แห่งนั้นมีสภาพเป็นศาลเจ้าขนาดเล็กมาก บางแห่งก็ไม่มีข้อมูลที่พอจะค้นคว้า หรือสอบถามจากผู้รู้ได้ เกรงว่าหากนำมาศึกษาร่วมกับศาลเจ้าจีนอื่น ๆ แล้วจำเป็นต้องใช้เวลาในการค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ซึ่งพบว่าเกือบทั้งหมดจะไม่มีเอกสารกล่าวถึง ประกอบกับเป็นศาลเจ้าจีนที่มีการสร้างขึ้นใหม่ทั้งสิ้น ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากสภาพภายนอกของตัวอาคาร จึงขอตัดออกจากการศึกษาในครั้งนี้ คงเหลือศาลเจ้าจีนเพียง 14 แห่ง ที่จะนำมาให้ค่าคะแนนเพื่อคัดเลือกสำหรับการอนุรักษ์หรือพัฒนาต่อไป

4.4 การจัดลำดับความสำคัญของศาลเจ้าจีนในการอนุรักษ์และพัฒนา

จากการให้คะแนนตามตัวชี้วัดที่กำหนดขึ้นเพื่อจัดกลุ่มศาลเจ้าจีน เพื่อที่จะกำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาชุมชนและเมืองภูเก็ต สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ตามสภาพของปัญหาและข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

4.4.1 กลุ่มที่มีความจำเป็นเร่งด่วนลำดับ 1 ประกอบด้วย กลุ่มของศาลเจ้าจีนที่มีคะแนนอยู่ในลำดับสูง ประกอบด้วยศาลเจ้าจีน 4 แห่ง คือ ศาลเจ้าบางเหนียว ศาลเจ้ากะหู่ ศาลเจ้าจ้วยตุ่ย และศาลเจ้าปุดจ้อ ศาลเจ้าจีนทั้ง 4 แห่ง ถือเป็นศาลเจ้าจีนที่มีความเก่าแก่ อายุประมาณ 100 ปีขึ้นไป มีลักษณะอาคารตามแบบสถาปัตยกรรมแบบจีนที่ชัดเจน สวยงาม ทั้งภายนอกและภายใน โดยเฉพาะการนำลวดลายที่เป็นมังกร และหงส์ ซึ่งเป็นสัตว์ที่ชาวจีนนิยมนำมาตกแต่งอาคาร รวมทั้งกระเบื้องมุงหลังคาที่เป็นกระเบื้องกาบกล้วยที่มีลักษณะเด่นกว่าอาคารอื่น ๆ ที่ภายในตัวศาลเจ้าจะประกอบไปด้วย รูปพระจีนแกะสลักด้วยไม้ สำหรับใช้ประกอบพิธีกินผัก และสำหรับให้ประชาชนทั่วไปกราบไหว้บูชา กับทั้งยังมีอุปกรณ์ต่าง ๆ ภายในศาลเจ้าที่มีความเก่าแก่สวยงาม หาชมได้ยาก ซึ่งศาลเจ้าจีนทั้ง 4 แห่งนี้ เป็นที่นิยมของประชาชนที่เข้ามาประกอบพิธีกินผัก รวมทั้งยังมีนักท่องเที่ยวเริ่มให้ความสนใจ โดยเข้าไปเยี่ยมชม และสักการะรูปพระจีนต่าง ๆ ที่ประดิษฐานอยู่ภายใน และถือเป็นการท่องเที่ยวชมสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เช่นเดียวกับการเข้าชมสถานที่สำคัญทางศาสนา เช่นเดียวกับสถานที่ท่องเที่ยวแห่งอื่น ๆ ทั่วโลก

4.4.2 กลุ่มที่มีความจำเป็นเร่งด่วนลำดับ 2 ประกอบด้วยกลุ่มของศาลเจ้าจีนที่มีคะแนนอยู่ในลำดับรองลงมา ประกอบด้วย ศาลเจ้าจีน 4 แห่ง คือ ศาลเจ้าท่าเรือ ศาลเจ้าพระปิ่นเกล้า ศาลเจ้าแม่ย่านาง และศาลแสงธรรม ศาลเจ้าจีนทั้ง 4 แห่ง มีความเก่าแก่ไม่แพ้ศาลเจ้าจีนในกลุ่มที่ 1 แต่เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบจากความเด่นชัดในเรื่องของการมีส่วนร่วมของประชาชนในพิธีกินผัก ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญของชาวภูเก็ตแล้ว ศาลเจ้าดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมน้อยกว่าศาลเจ้าจีนในกลุ่มแรก แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงตัวชี้วัดที่เกี่ยวกับลักษณะทางสถาปัตยกรรมแล้ว พบว่าศาลเจ้าแสงธรรมมีความเด่นชัดและสวยงามกว่าศาลเจ้าแห่งอื่น ๆ และถือเป็นศาลเจ้าที่มีความเก่าแก่มากที่สุด โดยเฉพาะวัตถุโบราณต่าง ๆ ที่อยู่ภายในศาลเจ้า มีวัตถุโบราณหลายชิ้นที่มีความสวยงาม ดังเช่น รูปไม้แกะสลักเกี่ยวกับแม่ย่านางเรือ ที่อยู่ในศาลเจ้าแม่ย่านาง หรือที่วางเครื่องเซ่นไหว้และโต๊ะแกะสลักรูปมังกรในศาลเจ้าแสงธรรม เป็นต้น

4.4.3 กลุ่มที่มีความจำเป็นเร่งด่วนลำดับ 3 ประกอบด้วยกลุ่มของศาลเจ้าจีน ศาลเจ้ากวนอู ศาลเจ้าเต็กงันไต่เต ศาลเจ้าสามอ่องหู้ ศาลเจ้าต๋องย่องฮู ศาลเจ้านาคา และศาลเจ้าทุ่งทอง รวม 6 แห่ง ศาลเจ้าจีนเหล่านี้ถือเป็นศาลเจ้าจีนที่มีขนาดเล็กเมื่อเปรียบเทียบกับศาล

เจ้าเงินอื่นๆ รวมทั้งมีศิลปการก่อสร้างที่สวยงามไม่แพ้กัน โดยเฉพาะศาลเจ้าทุ่งทอง ซึ่งตั้งอยู่ริมถนนวิจิตรนั้น เป็นศาลเจ้าที่มีความสวยงามมากแห่งหนึ่ง ประกอบด้วยเสา 4 เสา ทำด้วยหินอ่อน หลังคามุงกระเบื้องกาบกล้วย บนหลังคามีรูปประติมากรรมเป็นรูปสัตว์หลายชนิด หน้าประตูทางเข้าแทนบุชชาทำด้วยหินแกรนิต มีกระถางรูป ที่ปักไม้ ขอบประตูมีอักษรจีนทั้ง 2 ข้าง ในกระถางมีเทพเจ้าเงิน 9 องค์ มีประตูทางเข้า 2 ประตู ประตูเหล็กกรอบกระถางมีลวดลายดอกไม้ ส่วนแทนบุชชาก็อีกแทนหนึ่ง ทำด้วยไม้กว้าง 2 เมตร ยาว 9 เมตร สูง 1 เมตร ด้านหน้ามีรูปมังกร 1 คู่ หงส์ 2 ตัว ต่างจับคู่กัน เกาะสลักบนไม้ทั้งแผ่น มีความสวยงามเป็นอันมาก

การแบ่งกลุ่มของศาลเจ้าเงินออกเป็น 3 กลุ่มดังกล่าวข้างต้น เป็นการแบ่งตามสภาพของข้อเท็จจริงและความเหมาะสมในการที่จะกำหนดแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์ให้สอดคล้องกับบทบาทและหน้าที่ของชุมชนเมืองภูเก็ต ซึ่งถือเป็นเมืองท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ โดยการขยายทรัพยากรการท่องเที่ยวในด้านความสวยงามตามธรรมชาติเป็นหลัก แต่เนื่องจากสภาพธรรมชาตินั้นวันจะถูกทำลายลงไปทุกที จึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาและเสริมสร้างแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม ซึ่งมีอยู่มากมายบนเกาะภูเก็ตแห่งนี้ ซึ่งรวมถึงศาลเจ้าเงินที่มีความสวยงามและมีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจและมีความสัมพันธ์กับสภาพชุมชนภูเก็ตมาตั้งแต่สมัยโบราณ ให้สามารถตอบสนองต่อการท่องเที่ยวได้อีกที่หนึ่งด้วย ซึ่งหมายถึงว่าหาก ศาลเจ้าเงินเหล่านี้ได้รับการพัฒนาและอนุรักษ์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาชุมชนภูเก็ตแล้ว ก็จะทำให้ชุมชนแห่งนี้มีบทบาทในด้านการท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์ในอนาคต

4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างศาลเจ้าเงินกับการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

การกระจายตัวของศาลเจ้าเงินบนเกาะภูเก็ต พบว่า ได้ตั้งอยู่ตามสถานที่ต่าง ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เหตุผลความจำเป็นในการจัดหาที่ดิน ซึ่งทำได้ค่อนข้างยาก เนื่องจากที่ดินมีราคาแพง และมีพื้นที่เหลือสำหรับการพัฒนาไม่มากนัก และจากการกำหนดตัวอย่างของศาลเจ้าเงินในการศึกษาครั้งนี้ รวม 14 แห่งนั้น พบว่าอาจแบ่งลักษณะทางด้านที่ตั้งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะแรกเป็นศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ในเขตชุมชน ประกอบด้วยศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต และเขตสุขาภิบาลกะทู้ รวมทั้งในเขตสุขาภิบาลเชิงทะเล

ลักษณะที่ 2 เป็นศาลเจ้าที่ตั้งอยู่ตามเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ โดยเฉพาะในบริเวณที่มีลักษณะของเส้นทางที่ค่อนข้างอันตราย เช่น บริเวณทางโค้งและบนยอดภูเขา เป็นต้น

ศาลเจ้าเงินทั้ง 14 แห่งที่เลือกมาเป็นตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการพิจารณาจากหลักการและเหตุผลดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และเพื่อความชัดเจนในภาพรวมของการใช้ที่ดินของศาลเจ้าแต่ละแห่ง จึงขอสรุปความสัมพันธ์ระหว่างศาลเจ้าเงินต่อการใช้ที่ดินในปัจจุบัน ดังนี้

4.5.1 ศาลเจ้าท่าเรือ

ศาลเจ้าท่าเรือตั้งอยู่ทางปากตะวันออกของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 402 ในเขตตำบลศรีสุนทร อำเภอถลาง สภาพการใช้ที่ดินโดยรวมมีลักษณะเป็นน่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย และที่โล่งกว้างเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งในบริเวณทางด้านทิศตะวันออกจะเป็นที่ตั้งของบ้านพระยาวิเชียต ซึ่งเป็นเขตโบราณสถานที่ได้มีการขึ้นทะเบียนเอาไว้แล้ว

4.5.2 ศาลเจ้ากวนอู

ศาลเจ้ากวนอูตั้งอยู่บริเวณชุมชนสะพาน ในเขตตำบลเกาะแก้ว อำเภอเมืองภูเก็ต บริเวณการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นย่านการค้าที่มีสภาพเป็นอาคารตึกแถว ตัวศาลเจ้าในปัจจุบันได้มีการรื้อถอนออกไปแล้ว เนื่องจากอยู่ในเขตเวนคืนที่ดินของการขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 402 และไปตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกับบริเวณที่ตั้งศาลเจ้าเดิม ซึ่งนอกจากจะตั้งอยู่ในย่านการค้าแล้ว ยังล้อมรอบด้วยย่านที่อยู่อาศัยผสมรวมอยู่ด้วย

4.5.3 ศาลเจ้าเต๋กุนไตเต

ศาลเจ้าเต๋กุนไตเตตั้งอยู่ในเขตตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง มีสภาพการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นที่โล่ง ที่ว่างส่วนใหญ่ รวมทั้งมีการอยู่อาศัยตั้งอยู่ค่อนข้างเบาบาง

4.5.4 ศาลเจ้าสามอ่องหู

ศาลเจ้าสามอ่องหูตั้งอยู่ในเขตตำบลเชิงทะเล อำเภอถลาง ตั้งอยู่ติดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4023 บริเวณโดยรอบมีการใช้ที่ดินเป็นแบบที่อยู่อาศัยและย่านการค้าในลักษณะของห้องแถวและย่านที่อยู่อาศัยที่ติดกับถนนตามความยาวของทางหลวงจังหวัดหมายเลข 4023

4.5.5 ศาลเจ้าพระปิ่นเกล้า

ศาลเจ้าพระปิ่นเกล้าตั้งอยู่ในเขตตำบลป่าตอง อำเภอกะทู้ บริเวณริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4029 บริเวณจุดเริ่มต้นของเขตเทศบาลตำบลป่าตอง การใช้ที่ดินโดยรอบมีลักษณะเป็นภูเขา พื้นที่ป่า และสวนยางพาราเป็นส่วนใหญ่

4.5.6 ศาลเจ้าต้องย่องสู

ศาลเจ้าต้องย่องสูตั้งอยู่ในเขตตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้ ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4020 มีสภาพการใช้ที่ดินโดยรอบเป็นย่านที่อยู่อาศัยเป็นส่วนใหญ่

4.5.7 ศาลเจ้ากะทู้

ศาลเจ้ากะทู้เป็นศาลเจ้าที่มีขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในเขตชุมชนกะทู้ ซึ่งเป็นชุมชนดั้งเดิมของเกาะภูเก็ต ปัจจุบันเป็นตำบลกะทู้ ตัวศาลเจ้าตั้งอยู่ในตำแหน่งไม่ไกลจากศาลเจ้าต้องย่องสู แต่การใช้ที่ดินโดยรอบจะเป็นย่านการค้าเดิมในรูปแบบของห้องแถวเป็นส่วนใหญ่

4.5.8 ศาลเจ้าแม่ย่านาง

ศาลเจ้าแม่ย่านางตั้งอยู่ในเขตตำบลตลาดเหนือ อำเภอเมืองภูเก็ต ริมถนนกระบี่ การใช้ที่ดินโดยรอบจะเป็นย่านการค้า และย่านที่อยู่อาศัยดั้งเดิมของเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต ในบริเวณใกล้เคียงจะเป็นที่ตั้งของบ้านเดี่ยวแบบโบราณในรูปแบบชิโน-โปรตุกีสหลายหลัง เช่น บ้านของคุณประชา ตันทวนิช และบ้านของพระอร่ามสาครเขต เป็นต้น

4.5.9 ศาลเจ้าจู้ต่วย

ศาลเจ้าจู้ต่วยตั้งอยู่ในเขตตำบลตลาดเหนือ อำเภอเมืองภูเก็ต ริมถนนที่เชื่อมต่อระหว่างถนนระนองกับถนนบางกอก การใช้ที่ดินโดยรอบศาลเจ้าแห่งนี้เป็นย่านพาณิชยกรรมหลักของเทศบาลเมืองภูเก็ต เพราะมีอาคารเกือบทั้งหมดเป็นตึกแถว ตลาดสด และอาคารที่ทำการของบริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

4.5.10 ศาลเจ้าบางเหนียว

ศาลเจ้าบางเหนียวตั้งอยู่ในเขตตำบลตลาดเหนือเช่นเดียวกัน ริมถนนภูเก็ต หรือบริเวณสี่แยกบางเหนียว ศาลเจ้าแห่งนี้ถือได้ว่าตั้งอยู่ในย่านพาณิชยกรรมหลักของชุมชนเทศบาลเมือง เพราะล้อมรอบด้วยอาคารร้านค้า ตึกแถว อาคารสำนักงาน หอพักและห้างสรรพสินค้า เป็นต้น ปัจจุบันศาลเจ้าแห่งนี้ได้มีการขยายพื้นที่ออกไป พร้อมทั้งการจัดทำซุ้มประตูทางเข้าใหม่ ทำให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึง และที่จอดรถ

4.5.11 ศาลเจ้าปู่จ้อ

ศาลเจ้าปู่จ้อตั้งอยู่ในเขตตำบลตลาดเหนือ อำเภอเมืองภูเก็ต ติดกับศาลเจ้าจ้อยตุ่ย จึงมีลักษณะการใช้ที่ดินโดยรอบเช่นเดียวกับศาลเจ้าจ้อยตุ่ย

4.5.12 ศาลเจ้าแสงธรรม

ศาลเจ้าแสงธรรมตั้งอยู่ในเขตตำบลตลาดเหนือ อำเภอเมืองภูเก็ต ตัวอาคารศาลเจ้าจะตั้งอยู่บริเวณหลังธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด บริเวณถนนพังงา จึงทำให้การเข้า-ออกไม่สะดวกเท่าที่ควร การใช้ที่ดินโดยรอบก็มีสภาพเช่นเดียวกับศาลเจ้าบางเหนียว เพราะล้อมรอบด้วยอาคารพาณิชย์ และธนาคารพาณิชย์หลายสาขาด้วยกัน

4.5.13 ศาลเจ้านาคา

ศาลเจ้านาคาเป็นศาลเจ้าที่มีขนาดเล็ก ตั้งอยู่ในเขตตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต การใช้ที่ดินโดยรอบจะเป็นย่านเกษตรกรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย การเข้าถึงสามารถเข้าถึงได้โดยถนนที่แยกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4022

4.5.14 ศาลเจ้าทุ่งทอง

ศาลเจ้าทุ่งทองตั้งอยู่ในเขตตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4020 สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก สภาพการใช้ที่ดินโดยรอบจะมีลักษณะของย่านที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย รวมทั้งพื้นที่เป็นสวนยางพารา และสวนมะพร้าว เป็นต้น

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าจากลักษณะการใช้ที่ดินโดยรอบของศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ต จะเห็นได้ว่ามีสภาพการใช้ที่ดินโดยรอบในลักษณะสถานที่รวมของประชาชน สำหรับการไหว้พระ ในฐานะที่เป็นสถาบันศาสนา แต่ศาลเจ้าจีนเหล่านี้จะมีบทบาทอย่างชัดเจนในพิธีการกินผัก ซึ่งเป็นประเพณีที่สำคัญ ศาลเจ้าจีนเกือบทุกแห่งจะเป็นที่รวมของผู้ที่เข้าพิธีกินผัก รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในการประกอบพิธีดังกล่าวด้วย

ตารางที่ 4.1 แสดงการเปรียบเทียบสภาพของศาลเจ้าจีนบนเกาะภูเก็ต

ตัวชี้วัด	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา											
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	หมายเหตุ	
ชื่อศาลเจ้าจีน												
1. ศาลเจ้าท่าเรือ	100	อาคารสมัยใหม่มีศิลปะแบบจีนผสมอยู่บ้าง เช่น การตกแต่งเสาดด้วยปูนปั้นรูปมังกรแบบจีน	ริมถนนเทพกระษัตรี ต.ศรีสุนทร อ.ถลาง และใกล้กับแหล่งประวัติศาสตร์ที่ได้มีการบูรณะแล้ว คือ บ้านพระยาวิชิต	มีรูปแกะสลักพระจีน เครื่องสำหรับการ เช่น ไห้ว	เป็นศูนย์รวมของประชาชนเขตอำเภอถลางในการประกอบพิธีกินผัก	0 - 2 - 50 ไร่	เอกชน	ล้อมรอบด้วยที่ว่างและย่านที่อยู่อาศัยเบาบาง	สะดวกมาก	-	-	
2. ศาลเจ้ากวนอู	100	อาคารก่อสร้างใหม่ มีศิลปะแบบจีนผสมอยู่บ้าง เช่น การตกแต่งเสาด และหลังคาปูนปั้นรูปมังกรและโคมไฟ	บริเวณชุมชนสะพาน ต.เกาะแก้ว อ.เมืองภูเก็ต	มีรูปแกะสลักพระจีน ที่ตั้งเครื่อง เช่น ไห้ว	เป็นที่เคารพสักการะบูชาโดยทั่วไป	1 - 0 - 0 ไร่	เอกชน		สะดวก	-	-	
3. ศาลเจ้าเต็กุนไตเต	100	อาคารก่อสร้างใหม่	บ้านป่าสัก ต.เชิงทะเล อ.ถลาง	มีรูปแกะสลักพระจีน ที่ตั้งเครื่อง เช่น ไห้ว	เป็นที่เคารพบูชาโดยทั่วไปที่ชุมชนเพื่อประชุม ติดต่อข่าวสารต่างๆ ขอโชคลาภ	2 - 0 - 0 ไร่	เอกชน		สะดวก	-	-	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา										
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	หมายเหตุ
4. ศาลเจ้าสามอ้งหู้	100	อาคารผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมแบบจีนและประยุกต์	ริมถนนไปเชิงทะเล ต.เชิงทะเล อ.ถลาง	มีรูปแกะสลักพระจีน ที่ตั้งเครื่องเซ่นไหว้	เป็นที่เคารพบูชาโดยทั่วไปและใช้สำหรับประกอบพิธีกินผัก	3 - 0 - 0 ไร่	เอกชน		สะดวกมาก	-	-
5. ศาลเจ้าจีนพระปุ้นเต้าก้ง	100	อาคารศาลเจ้าเป็นแบบจีน การตกแต่งหลังคาเสามีรูปมังกรเป็นปูนปั้นประดับตกแต่ง	บริเวณตำบลปาดอง ก่อนถึงชุมชนเทศบาลตำบลปาดอง	มีรูปแกะสลักพระจีนและที่ตั้งเครื่องเซ่นไหว้	เนื่องจากที่ตั้งอยู่ในท่าเลนบนยอดเนินที่สูงที่สุดของเส้นทางที่เข้าปาดอง จึงทำให้เป็นที่เคารพนับถือในด้านขอให้ความรักษาความปลอดภัยในการเดินทาง	0 - 1 - 50 ไร่	เอกชน	มีความสวยงามสามารถมองเห็นภาพชุมชนปาดองได้อย่างชัดเจน	โดยสะดวกเนื่องจากตั้งอยู่ริมถนน	-	-

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา										
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	หมายเหตุ
6. ศาลเจ้าต๋องย่องสู	100	เป็นศาลเจ้าจีนดั้งเดิม มีสภาพเก่าแก่ ทั้งตัวอาคารและสภาพภายใน	บริเวณตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้	มีแผ่นป้ายรายชื่อผู้ที่เสียชีวิตในการขัดแย้งของชาวจีนในสมัยโบราณที่มีการทำเหมืองแร่ของภูเขาเกิด	เป็นที่เคารพสักการะในด้านของความคุ้มครองหมู่บ้านให้พ้นจากอันตรายต่าง ๆ กับทั้งเป็นที่พึ่งสำหรับบนบานเพื่อค้นหาของที่สูญหายไปด้วย	0 - 2 - 0 ไร่	เอกชน	ตั้งอยู่ในเขตชุมชน สภาพพื้นที่โดยรอบยังเป็นที่ดินชนบท	สะดวก เนื่องจากตั้งอยู่ริมถนน	-	-
7. ศาลเจ้ากะทู้	100	อาคารแบบจีนขนาดใหญ่ ได้รับการบูรณะมาหลายครั้ง มีของที่ใช้สำหรับประกอบพิธีกินผักครบถ้วน	บริเวณตำบลกะทู้ อำเภอกะทู้	มีรูปแกะสลักพระจีนเป็นจำนวนมาก ที่ตั้งเครื่องเช่นไหว้	เป็นศูนย์รวมของการประกอบพิธีกินผักของชาวกะทู้ และชาวภูเก็ตที่สำคัญแห่งหนึ่ง รวมทั้งเป็นที่รวมจิตใจของชาวจีนในเขตกะทู้เพื่อการกราบไหว้อริษฐานในเรื่องต่าง ๆ	2 - 0 - 0 ไร่	เอกชน	ตั้งอยู่ในเขตชุมชนกะทู้ มีชุมเมืองและที่ว่าง แต่เป็นของเอกชนในพื้นที่รอบนอก	สะดวก เนื่องจากตั้งติดกับถนน	ศาลเจ้าเองมีการพัฒนาก่อสร้างตัวอาคารให้สวยงามและปรับปรุงพื้นที่โดยรอบ	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา										
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	หมายเหตุ
8. ศาลเจ้าแม่ย่านาง	143	อาคารแบบจีนทั้งภายนอกและภายใน มีการตกแต่งด้วยวัตถุโบราณสวยงามมาก	ต. ตลาดเหนือ ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต	มีรูปพระจันทร์แกะสลัก ที่วางของเซ่นไหว้ และเครื่องประกอบพิธีต่าง ๆ	เป็นที่เคารพสักการะบูชาโดยทั่วไป รวมทั้งการคุ้มครองการเดินทางและโชคลาภ	2 - 0 - 0 ไร่	ราชการ	ตั้งอยู่ในย่านชุมชน บริเวณโดยรอบมีอาคารบ้านเรือนที่เป็นแบบจีนผสมยุโรปหลายหลัง	สะดวก	-	-
9. ศาลเจ้าจื๋ยตุ่ย	84	อาคารแบบจีน ตั้งอยู่บนเนินดิน มีคูน้ำล้อมรอบ เป็นศาลเจ้าที่มีความสวยงามแห่งหนึ่ง	ต. ตลาดเหนือ ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต	มีรูปพระจีนแกะสลักเป็นจำนวนมาก ที่ตั้งเครื่องเซ่นไหว้ และอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ	เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนไทยทั่วไป และในการประกอบพิธีกินผัก	3 - 0 - 0 ไร่	เอกชน	ตั้งอยู่ในย่านชุมชนศูนย์กลางของเทศบาลเมืองภูเก็ต	สะดวก	-	-
10. ศาลเจ้าบางเหนียว (มูลนิธิเทพาศรี)	80	อาคารแบบจีน รวมทั้งหุ้มประตู เสา และหลังคาตกแต่งด้วยลวดลายแบบจีนและมังกรรูปปูนปั้น	ต. ตลาดเหนือ ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต	มีรูปพระจีนจำนวนมาก ที่ตั้งเครื่องเซ่นไหว้ กับทั้งมีภาพเขียนแสดงประวัติศาลเจ้าจีน	เป็นที่เคารพสักการะโดยทั่วไป และเป็นศูนย์รวมในการประกอบพิธีกินผักของชาวภูเก็ต	4 - 0 - 0 ไร่	ราชการ	ตั้งอยู่ในสวนศูนย์กลางธุรกิจ การค้าที่สำคัญของชุมชนเมืองภูเก็ต	สะดวก	มีโครงสร้างที่พักสำหรับผู้มาเยือนและพักในเวลาที่มีการประกอบพิธีกินผัก	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา										
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	หมายเหตุ
11. ศาลเจ้าปู่จ้อ	80	อาคารเดิม และยังคงสภาพเดิมไว้เกือบทั้งหมด มีความสวยงามมาก	ต. ตลาดเหนือ ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต	มีรูปพระจีนและตำรายา ซึ่งรักษาโดยการอธิษฐานและนำไปซื้อตามร้านขายยาจีนโดยทั่วไป	เป็นที่เคารพสักการะโดยทั่วไป ประกอบพิธีกินผัก และรักษาโรค	0 - 2 - 0 ไร่	เอกชน	ตั้งอยู่ต่อเนื่องกับศาลเจ้าจีนจ้อยตู่ย	สะดวก	-	-
12. ศาลเจ้าแสงธรรม (เต็งก้องต๋อง)	มากกว่า 100 ปี	เป็นอาคารแบบจีนโบราณ หลังคามีการตกแต่งด้วยลายปูนปั้นประดับกระเบื้องลวดลายสีต่าง ๆ ค่อนข้างละเอียด มีความสวยงามมาก ภายในอาคารจะมีการตกแต่งด้วยรูปเขียนพงศาวดารจีนเรื่องชียินก๊วย	ตำบลตลาดใหญ่ ริมถนนพังงา ในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต	มีรูปแกะสลักพระจีน ที่วางของเซ่นไหว้ ซึ่งมีอายุเก่าแก่มาก เช่น โต๊ะตั้งกระถางธูป โต๊ะลายมังกร และป้ายต่าง ๆ ที่แขวนอยู่ภายในพร้อมกับสลักภาษาจีนที่มีความหมายในสิ่งที่ดีแก่ชุมชน และผู้ที่เข้าไปกราบไหว้บูชา	เป็นสถานที่เคารพสักการะโดยทั่วไปและเป็นที่ยอมรับของชาวภูเก็ตระดูลแช่ตัน	0 - 0 - 90 ไร่	เอกชน	ตั้งอยู่ท่ามกลางอาคารตึกเก่าบริเวณถนนกลางและถนนพังงา	ไม่สะดวก เพราะต้องใช้ทางเดินแคบ ๆ ที่แยกจากถนนพังงาเข้าไป	-	-

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา										
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	หมายเหตุ
13. ศาลเจ้า นาคา	60	อาคารแบบจีนธรรมดา	ตำบลวิชิต อ.เมืองภูเก็ต	มีรูปพระจีนแกะสลักและที่ตั้งเครื่องเช่นไห้ว	เป็นที่เคารพโดยทั่วไป	0 - 0 - 60 ไร่	เอกชน	ล้อมรอบด้วยที่อยู่อาศัยเบาบาง	อยู่ในซอยนาคา แยกจากถนนสายเจ้าฟ้าตะวันออก	-	-
14. ศาลเจ้า หุ้งทอง	60	อาคารแบบจีนสร้างใหม่โดยการบูรณะ	ตำบลวิชิต อ.เมืองภูเก็ต	มีรูปพระจีนแกะสลักและที่ตั้งเครื่องเช่นไห้ว	เป็นที่เคารพโดยทั่วไป และอธิษฐานเกี่ยวกับการขอมีบุตร	0 - 0 - 60 ไร่	เอกชน	ตั้งอยู่ในพื้นที่ชนบทและเกษตรกรรม ล้อมรอบด้วยสวนยางพาราและชุมชน	ตัดถนนไปอำเภอกะทู้	-	-

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.2 แสดงการให้คะแนนสำหรับตัวชี้วัดเพื่อจัดลำดับศาลเจ้าจีนในการพัฒนาและอนุรักษ์

ชื่อศาลเจ้าจีน	การกำหนดตัวชี้วัดสำหรับการเลือกศาลเจ้าจีนเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา											
	อายุ (ปี)	ลักษณะทางสถาปัตยกรรม	ที่ตั้ง	องค์ประกอบภายใน	ความนิยมของชุมชน	ขนาดเนื้อที่	การถือครองที่ดิน	ภูมิทัศน์ฯ	การเข้าถึงฯ	แผนงานฯ	รวมคะแนน	กลุ่ม
1. ศาลเจ้าท่าเรือ	4	2	3	2	3	3	3	3	4	2	29	②
2. ศาลเจ้ากวอนอู	4	2	2	2	2	2	3	2	2	2	23	③
3. ศาลเจ้าเต๋กุนไต่เต	4	3	2	2	2	2	3	2	2	2	24	③
4. ศาลเจ้าสามฮ่องหู้	4	2	2	2	2	2	3	2	2	2	23	③
5. ศาลเจ้าพระปิ่นเกล้า	4	3	3	2	2	2	3	4	4	2	29	②
6. ศาลเจ้าต๋องยงสู	4	3	2	2	2	2	3	3	3	2	26	③
7. ศาลเจ้ากะหู้	4	4	3	4	4	4	3	4	3	4	37	①
8. ศาลเจ้าแม่ย่านาง	4	4	3	3	3	3	4	3	3	3	33	②
9. ศาลเจ้าจื๊ยตุ่ย	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	35	①
10. ศาลเจ้าบางเหนียว	4	4	4	4	4	4	4	3	3	4	38	①
11. ศาลเจ้าปู่ด้อ	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	35	①
12. ศาลเจ้าแสงธรรม	4	4	3	4	3	2	3	3	2	3	31	②
13. ศาลเจ้านาคา	3	2	2	2	2	2	3	2	2	2	22	③
14. ศาลเจ้าทุ่งทอง	3	2	2	2	2	2	3	2	3	2	23	③

หมายเหตุ

กลุ่ม ①

คะแนนมากกว่า

35

คะแนน

เป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างเร่งด่วน

กลุ่ม ②

คะแนนตั้งแต่

29 - 34

คะแนน

เป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างเร่งด่วนรองลงมา

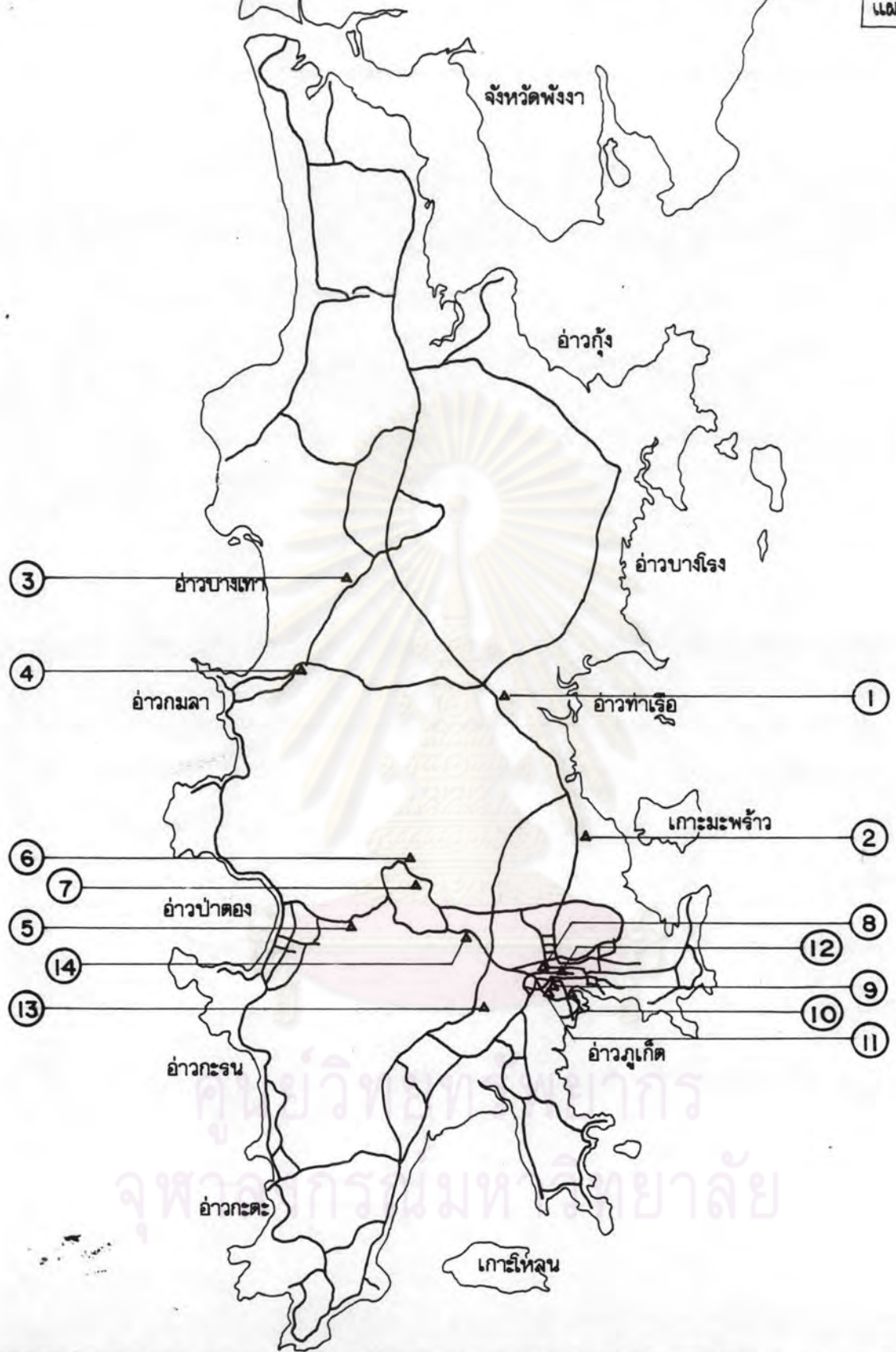
กลุ่ม ③

คะแนนน้อยกว่า

28

คะแนน

เป็นกลุ่มที่มีความจำเป็นต่อการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างเร่งด่วนน้อย

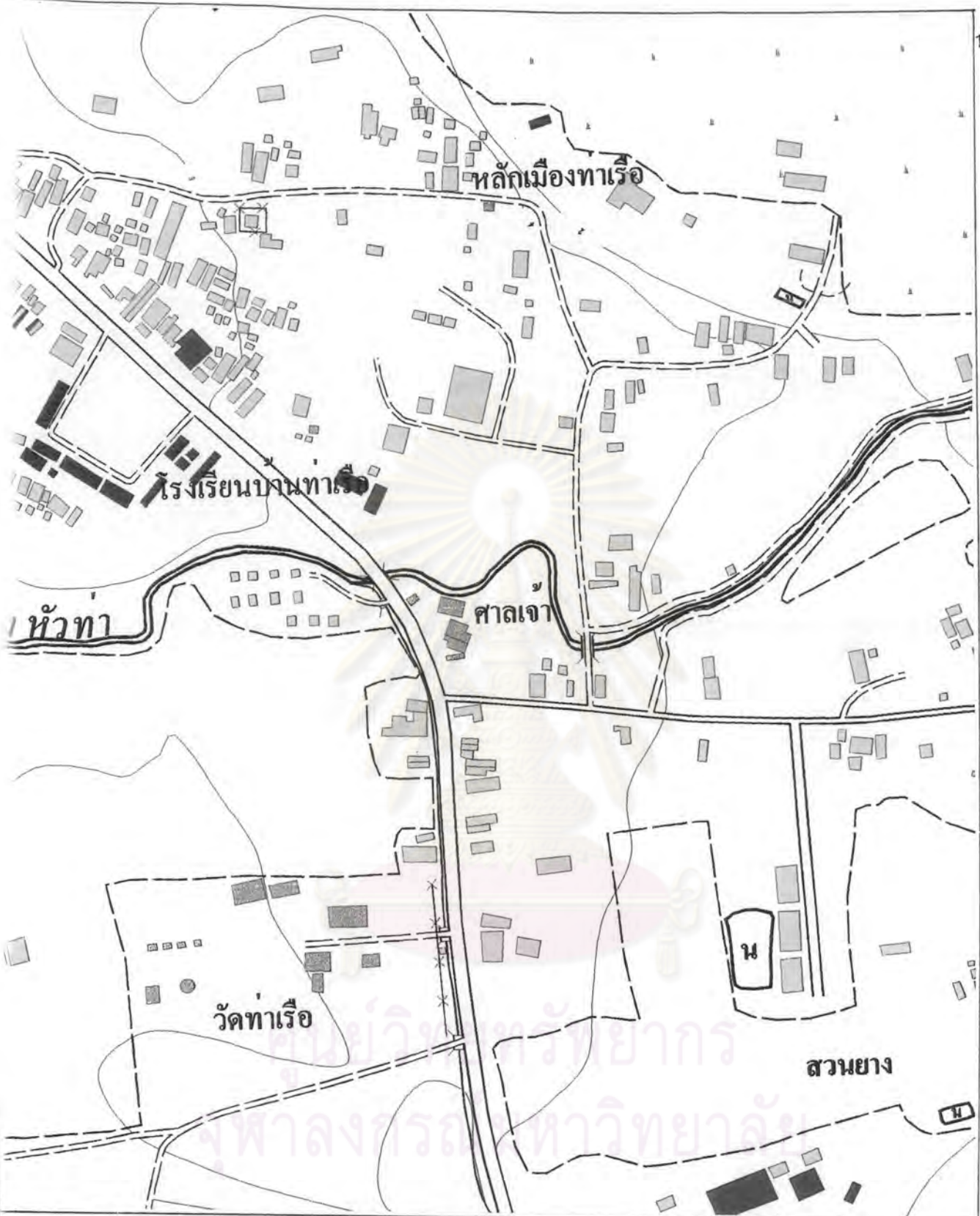

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าจีนในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดง ที่ตั้งศาลเจ้า	
สัญลักษณ์	
① ศาลเจ้าท่าเรือ	⑤ ศาลเจ้าพระบุนเฝ้ากั๋ง
② ศาลเจ้ากวนอู	⑥ ศาลเจ้าต๋องย่องฉู
③ ศาลเจ้าเต้กุนไต้เต	⑦ ศาลเจ้ากะทู้
④ ศาลเจ้าลामอ่องหู้	⑧ ศาลเจ้าแม่ย่านาง
	⑨ ศาลเจ้าจิวต๋ย
	⑩ ศาลเจ้าบางเหนียว
	⑪ ศาลเจ้าปุดจ้อ
	⑫ ศาลเจ้าแสงธรรม
	⑬ ศาลเจ้านาคา
	⑭ ศาลเจ้าทุ่งทอง

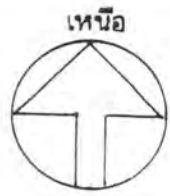
0 1 3 6กม.

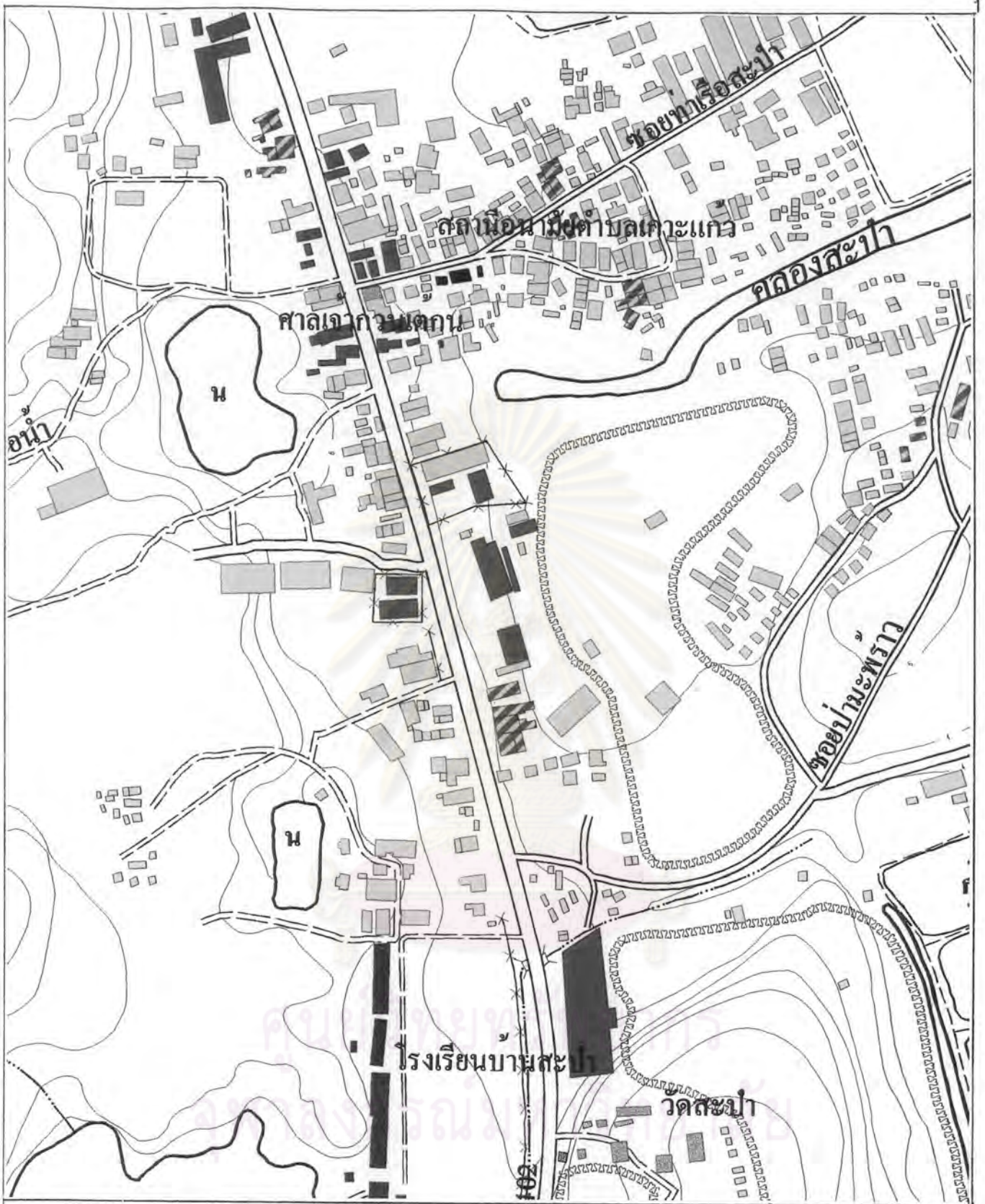
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า
ศาลเจ้าท่าเรือ

สัญลักษณ์	
	ที่พักอาศัยทั่วไป
	ร้านค้าบนที่พักอาศัย
	พาณิชย์ยกรรม
	โรงงานอุตสาหกรรม
	คอกปลูสัตว์
	โกดังเก็บสินค้า
	ศาลนถสถาน
	สถาบันการศึกษา
	สถานที่ราชการ
	สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

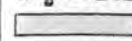

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า

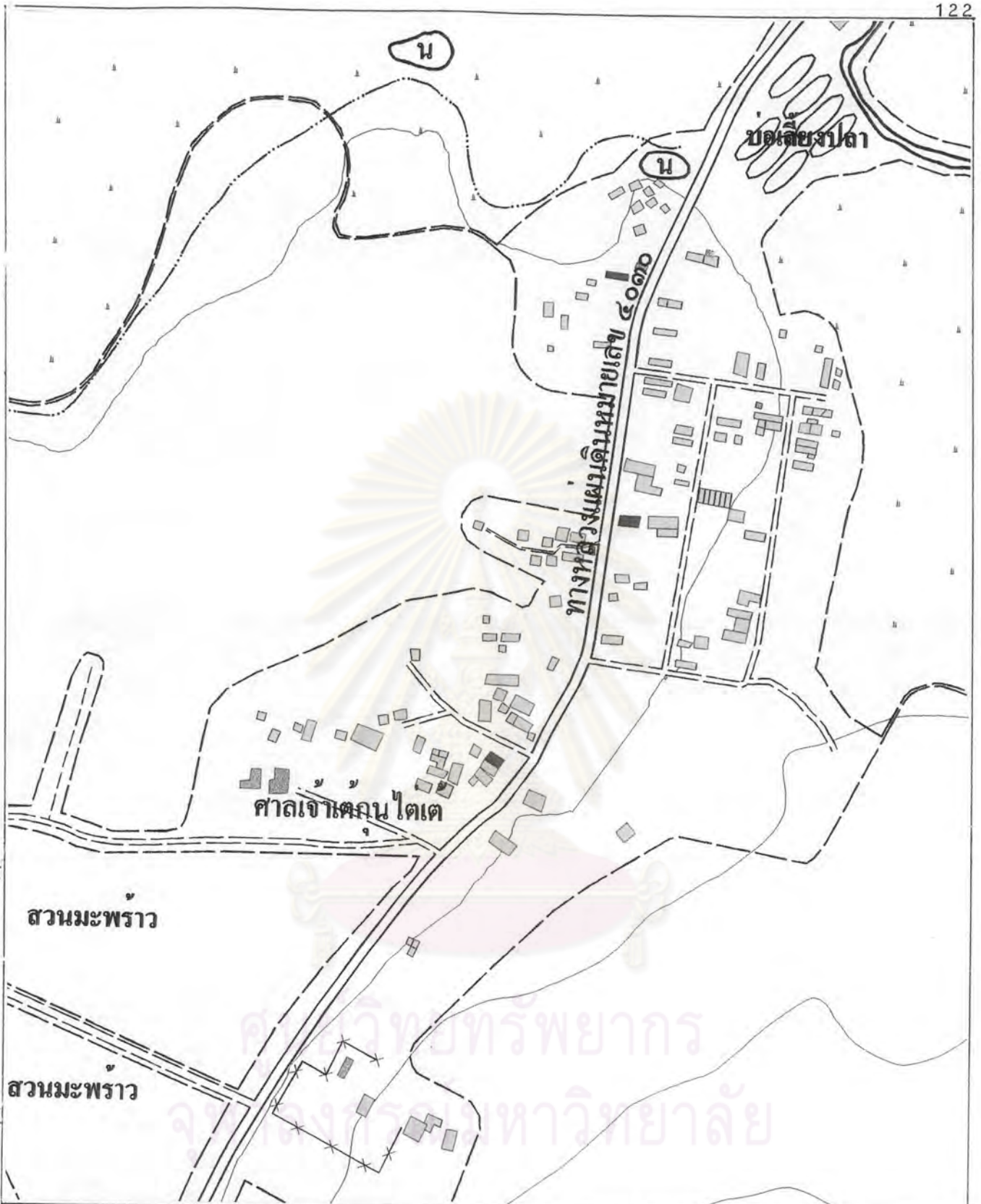
ศาลเจ้ากวมตอง

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าบนพักอาศัย		ศาลขนาดเล็ก
	พาณิชย์กรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปศุสัตว์		สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

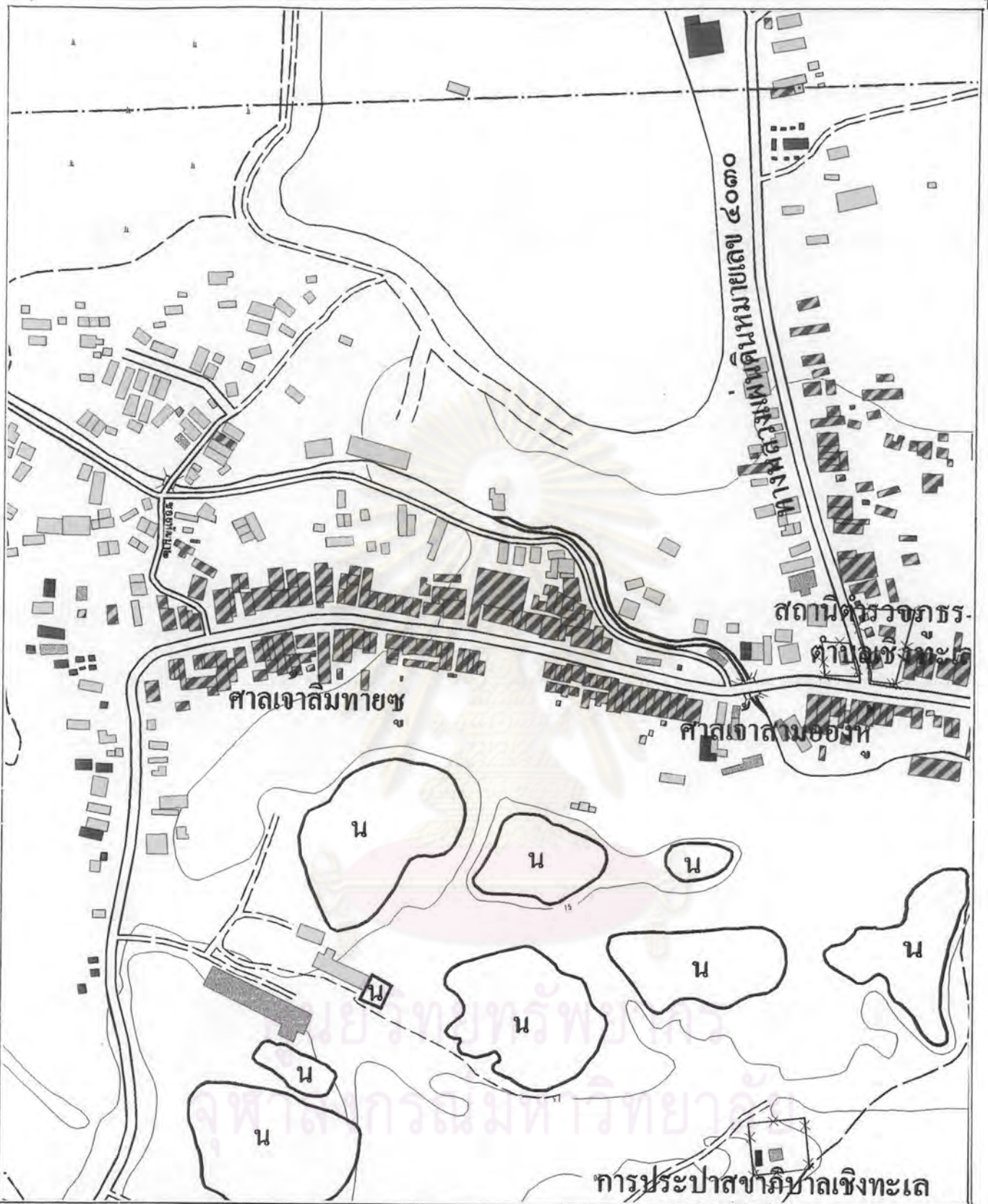
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าจีนในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า
ศาลเจ้าได้กั้นได้แต่

สัญลักษณ์	
	ที่พักอาศัยทั่วไป
	ร้านค้าบนพักอาศัย
	พาณิชย์ยกรรม
	โรงงานอุตสาหกรรม
	คอกปศุสัตว์
	โกดังเก็บสินค้า
	ศาลนถน
	สถาบันการศึกษา
	ถนที่ราชการ
	ถนสาธารณะ

เหนือ

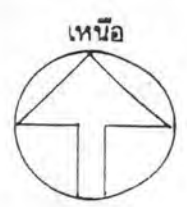
มาตราส่วน 1:4,000

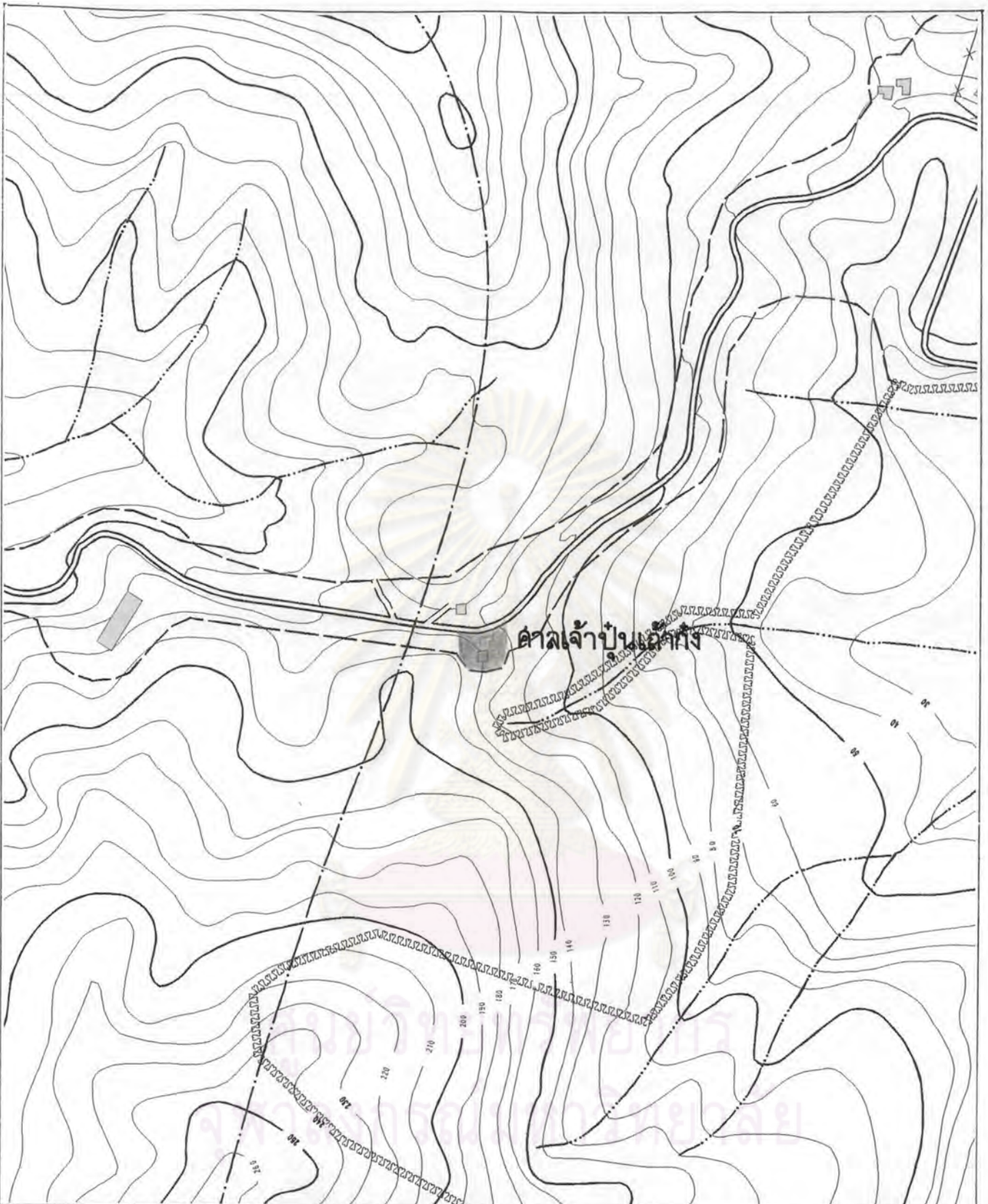
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า

ศาลเจ้าลามอ่องหู้	
สัญลักษณ์	
	ที่พักอาศัยทั่วไป
	ร้านค้าบนพักอาศัย
	พาณิชย์ยกรรม
	โรงงานอุตสาหกรรม
	คอกปลุ่สัตว์
	โกดังเก็บสินค้า
	ศาลนลดาน
	สถาบันการศึกษา
	สถานที่ราชการ
	สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

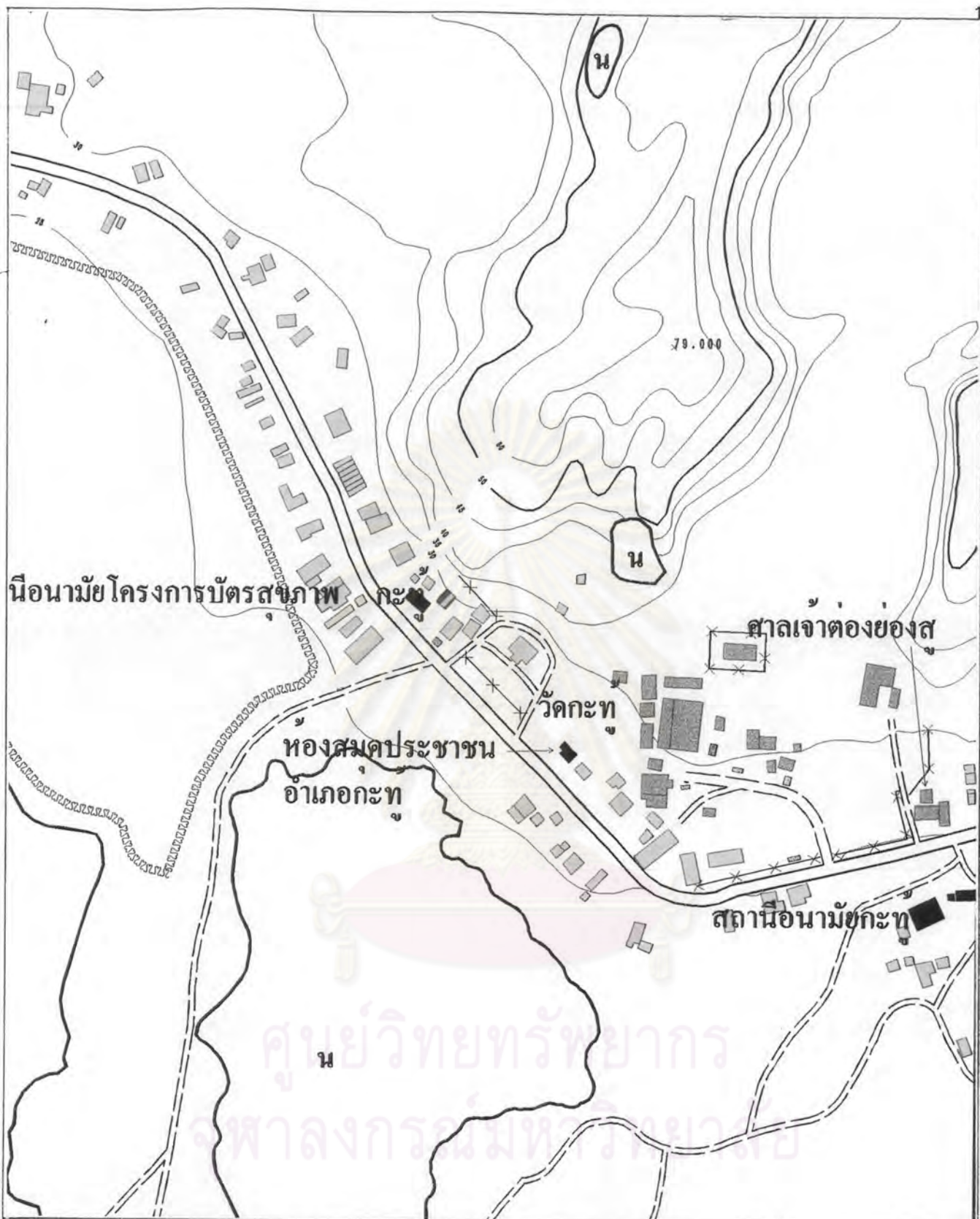
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า
ศาลเจ้า พระปู่เจ้ากั้ง

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าบนพักอาศัย		ศาลนวดถ่าน
	พาณิชย์ยกรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปศุสัตว์		สวนสาธารณะ

เหนือ

มาตราส่วน 1:4,000

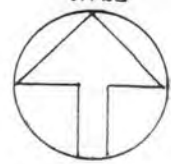

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

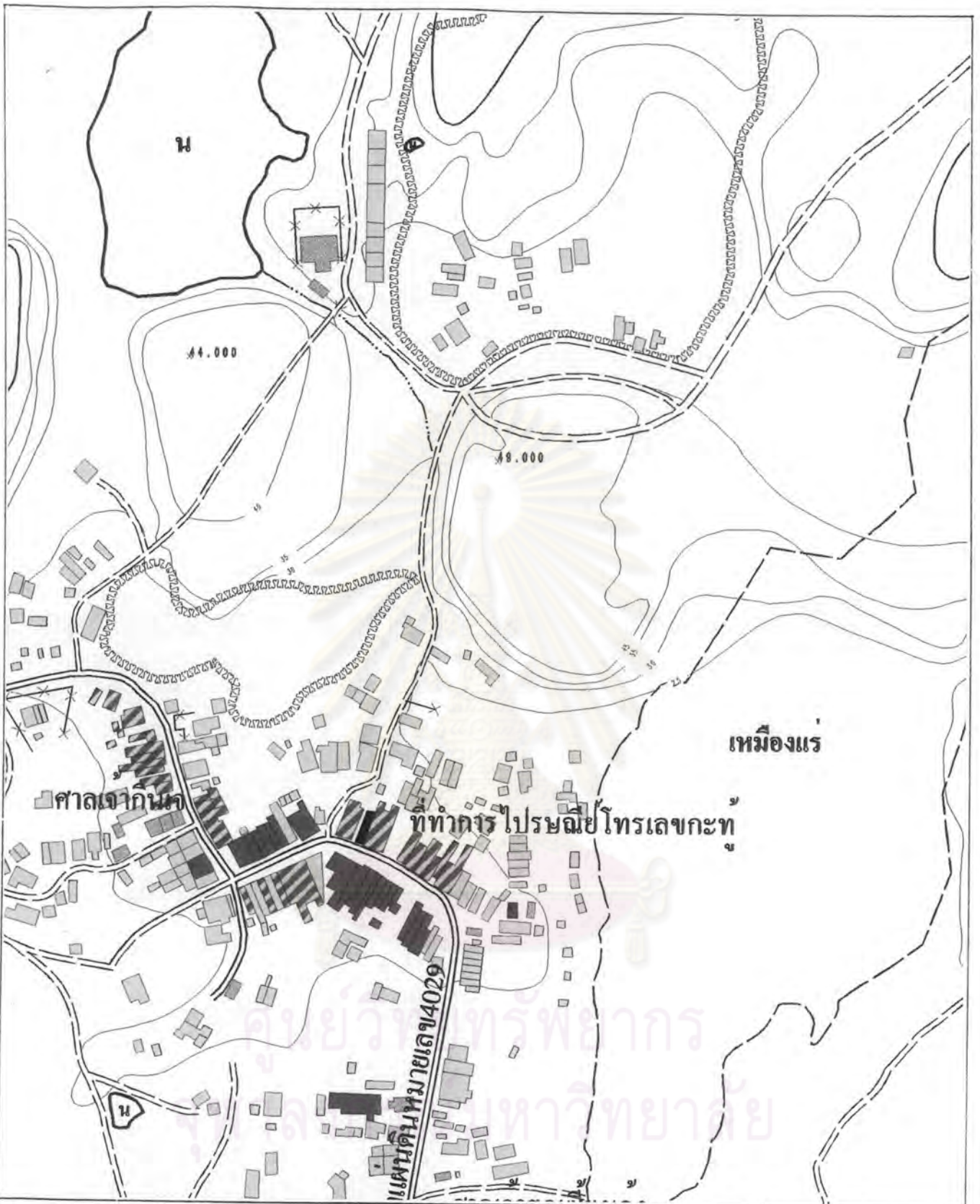
แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า

ศาลเจ้าตองยงลู่	
สัญลักษณ์	
	ที่พักอาศัยทั่วไป
	ร้านค้าบนพักอาศัย
	พาณิชย์กรรม
	โรงงานอุตสาหกรรม
	คอกปศุสัตว์
	โกดังเก็บสินค้า
	ศาลขนาดเล็ก
	สถาบันการศึกษา
	สถานที่ราชการ
	สวนสาธารณะ

เหนือ

มาตราส่วน 1:4,000

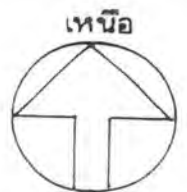
แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า

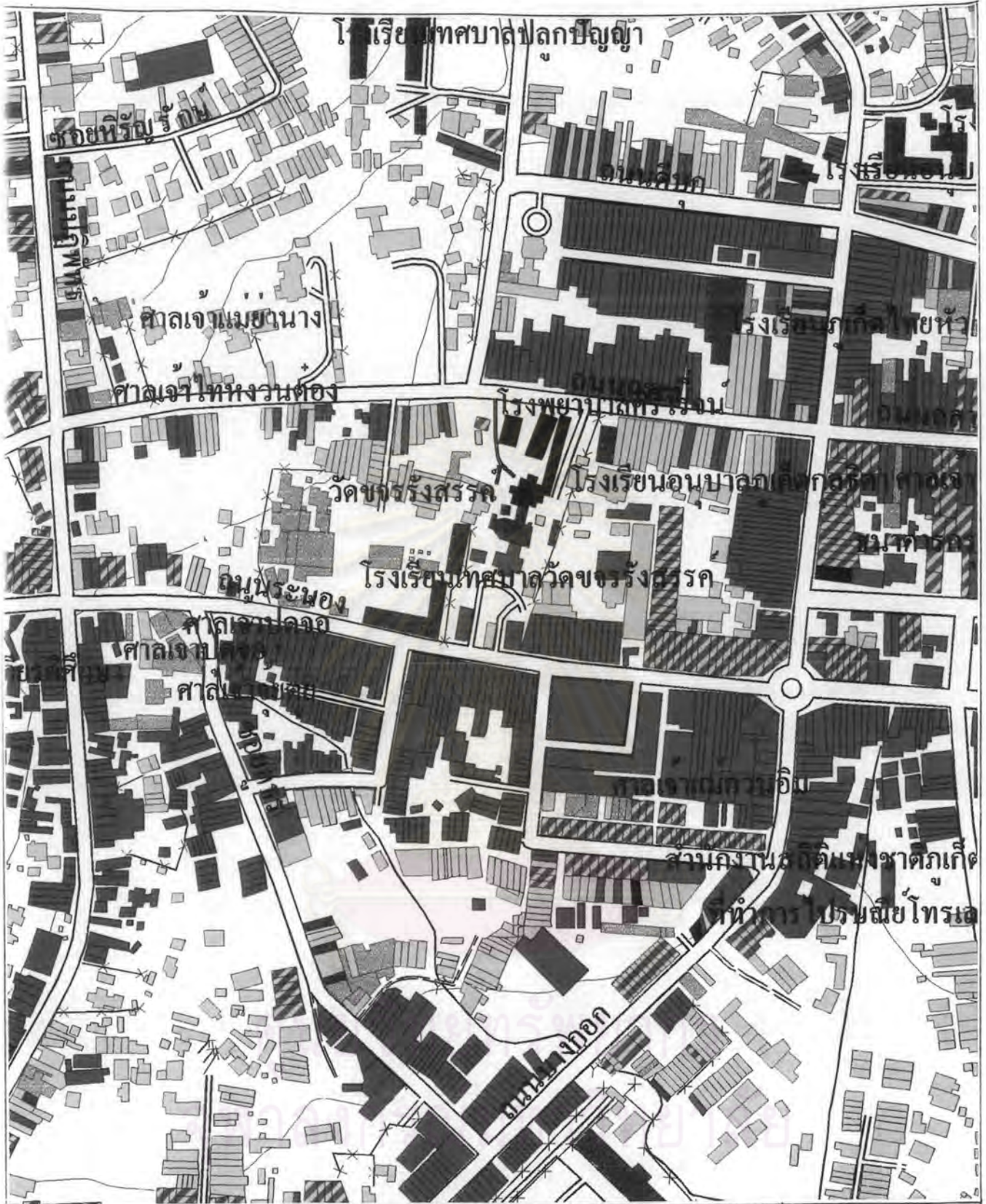
ศาลเจ้ากะทู้

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าบนพักอาศัย		ศาลาลงถาด
	พาณิชย์กรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปศุสัตว์		สวนสาธารณะ

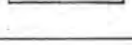
มาตราส่วน 1:24,000

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

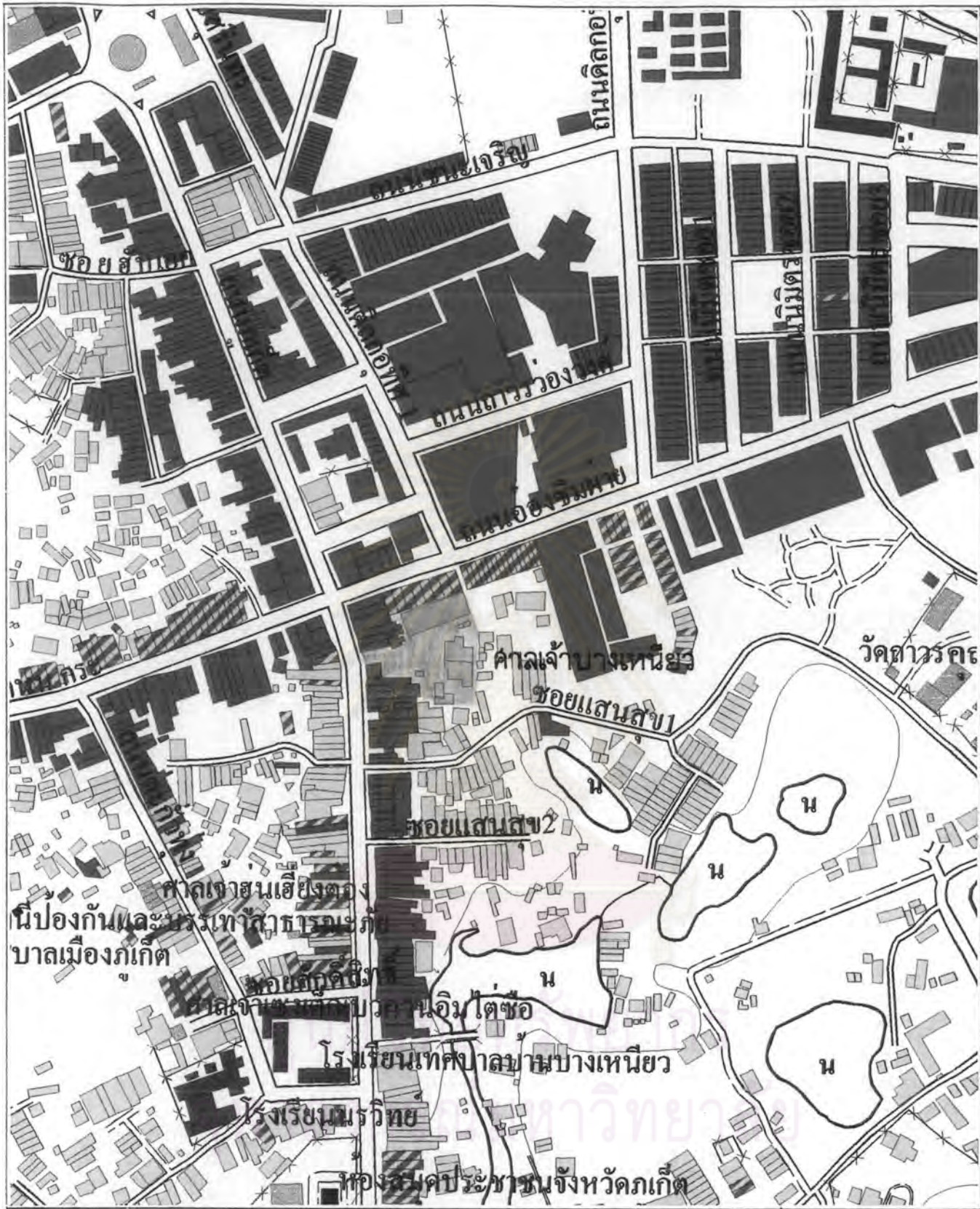
แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า
ศาลเจ้าแม่ย่านาง, จุ้ยตุ่ย, บุตจ้อ, แล้งธรรม

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าบนพักอาศัย		ศาลากลาง
	พาณิชย์กรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปศุสัตว์		สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

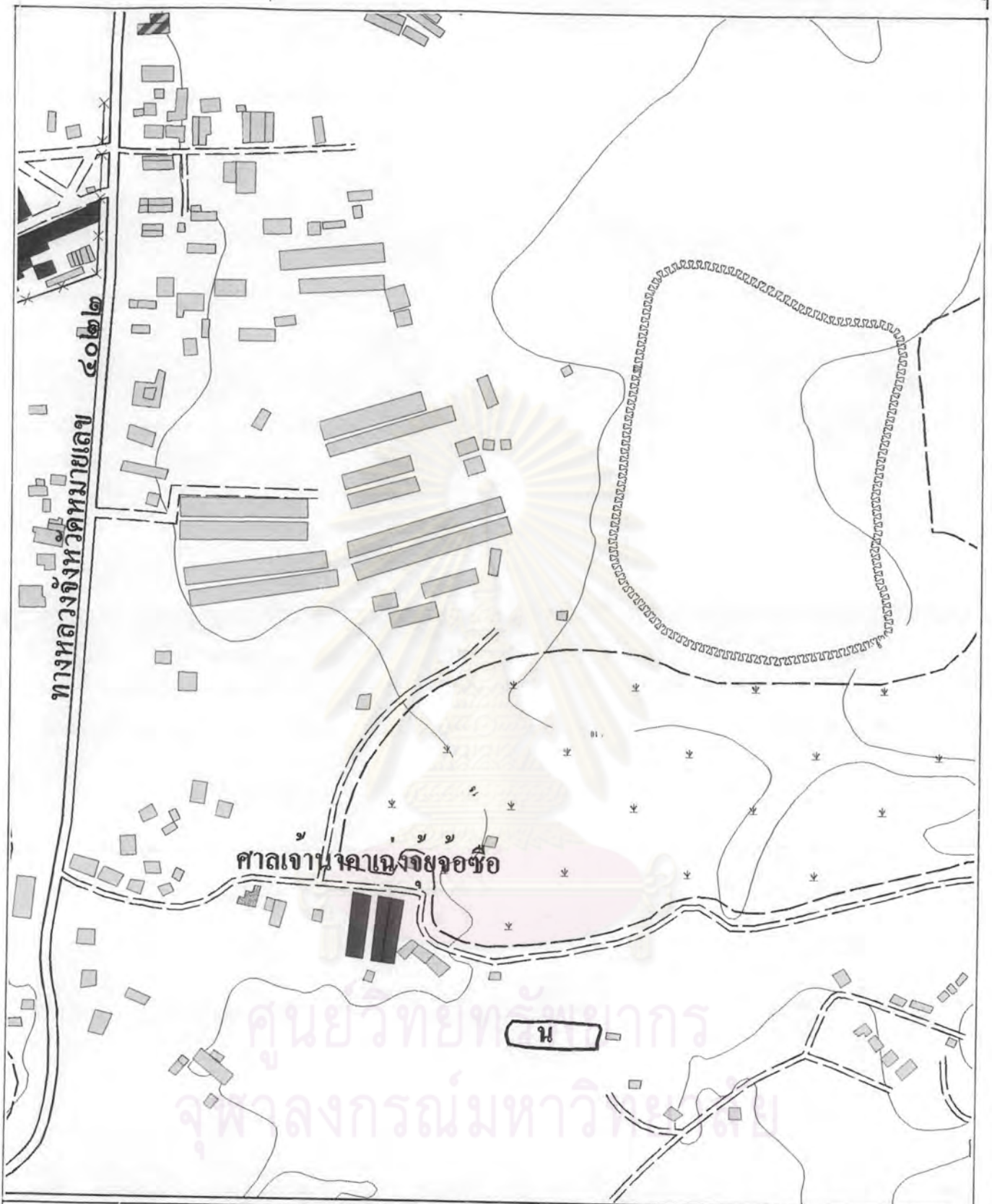
แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า
ศาลเจ้า บางเหนียว

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าบนพักอาศัย		ศาลากลาง
	พาณิชย์ยกรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปลูกสัตว์		สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

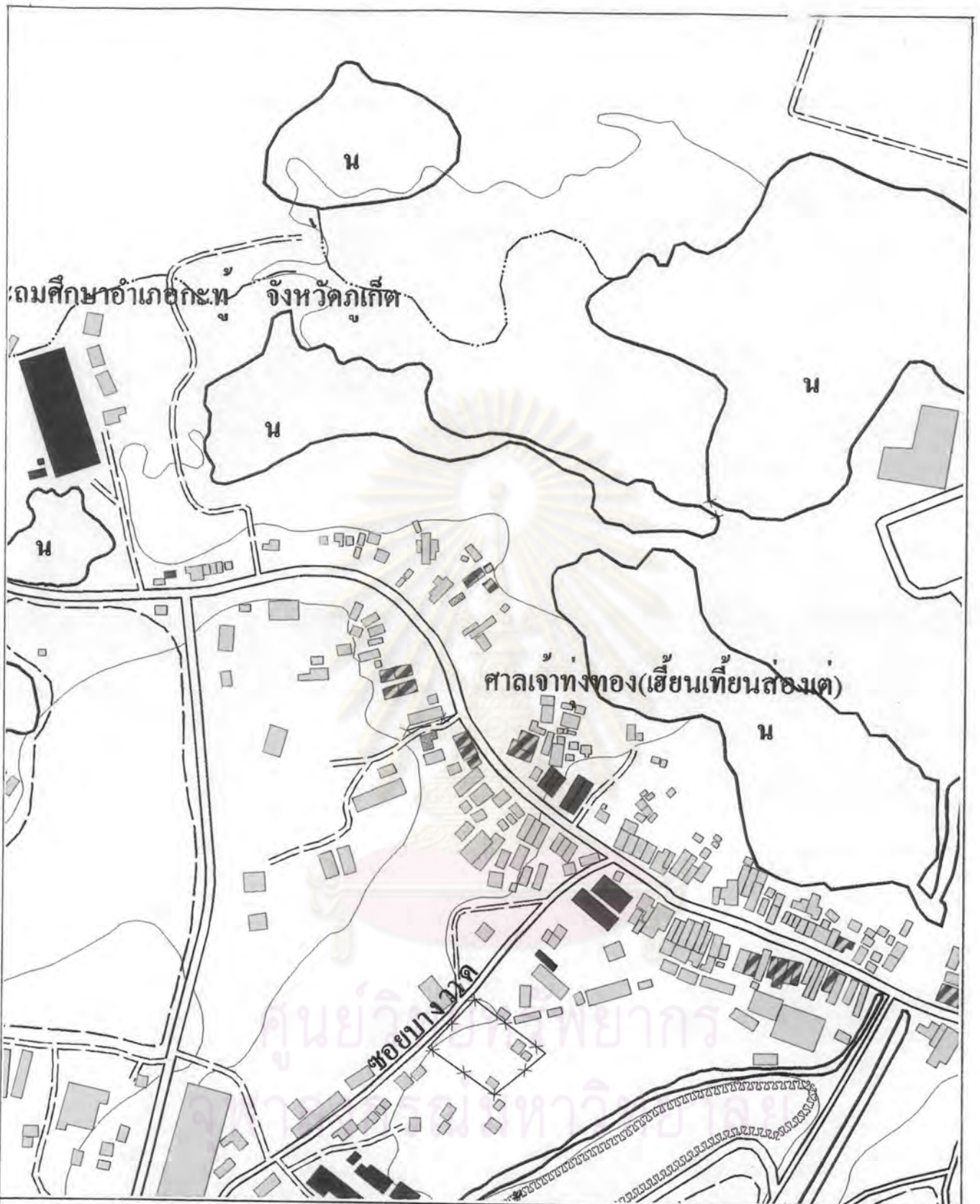
แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า
ศาลเจ้านาคา

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าบนพักอาศัย		ศาลมณฑล
	พาณิชย์ยกรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปศุสัตว์		สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศาลเจ้าเงินในการพัฒนาเมืองและชุมชนภูเก็ต

แผนที่แสดงบริเวณโดยรอบและที่ตั้งของศาลเจ้า

ศาลเจ้าทุ่งทอง

สัญลักษณ์

	ที่พักอาศัยทั่วไป		โกดังเก็บสินค้า
	ร้านค้าปลีกที่พักอาศัย		ศาลนลถา
	พาณิชย์ยกรรม		สถาบันการศึกษา
	โรงงานอุตสาหกรรม		สถานที่ราชการ
	คอกปลั้วสัตว์		สวนสาธารณะ

มาตราส่วน 1:4,000

ศาลเจ้าท่าเรือ

ศาลเจ้ากวนอู

ศาลเจ้าเติ้ยกุนใต้เต

ศาลเจ้าสามอ่องทู

ศาลพระปิ่นเกล้า

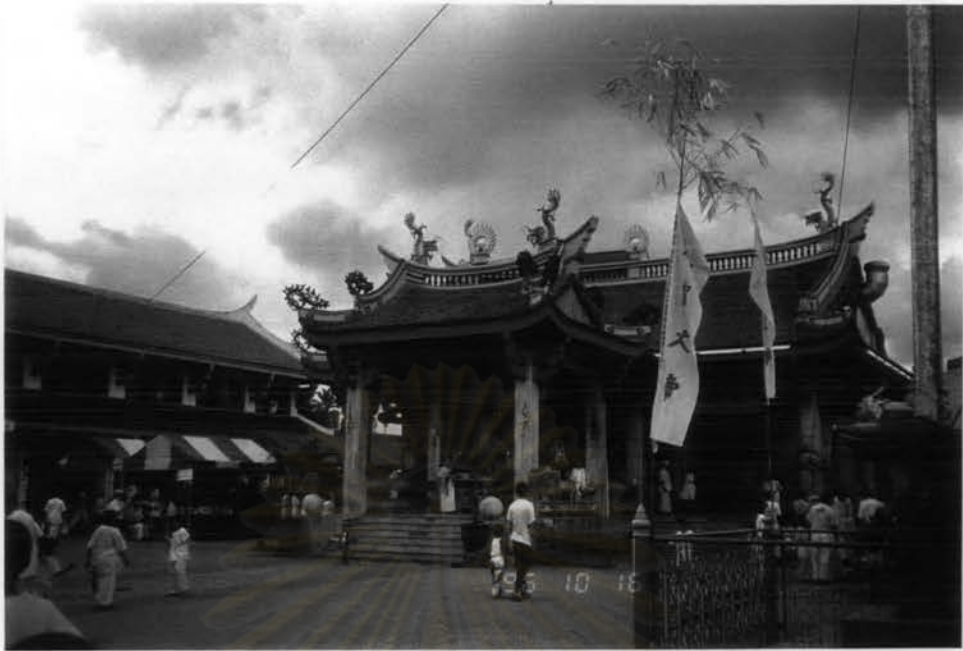
ศาลต่อของสุ

ศาลเจ้ากะทู้

ศาลเจ้าแม่ย่านาง

ศาลเจ้าจตุ้ย

ศาลเจ้าบางเหนียว

ศาลเจ้าปุดจ้อ

ศาลเจ้าแสงธรรม

ศาลเจ้านาค

ศาลเจ้า